

Integrale Landschapskaart

Amsterdam-Noord

juni 2020

Voorwoord

Het verhaal van het Landschap

Amsterdam Noord is volop in ontwikkeling. Ons stadsdeel is bezig met het realiseren van een grote bouwopgave. Dat is een verrijking van ons stadsdeel en tegelijkertijd ook een uitdaging.

Hoe zorg je dat de ingrepen in het gebied goed blijven passen bij de kwaliteit en het karakter van Noord? Wat er nu gemaakt en gebouwd wordt, ervaren we over 50 of zelfs 100 jaar nog steeds. Welke kwaliteiten zou je dan willen behouden en waar bied je ruimte voor nieuwe ontwikkeling?

Amsterdam-Noord is zo ontzettend mooi, om te zijn, om te leven. Dat moet zo blijven! Ik vind voldoende groen daarvoor een randvoorwaarde. En naast voldoende groen, ook een passend gebruik, onze ruime (cultuur)historie en het vele, aantrekkelijke water in Noord. Al die zaken maken Noord sterk en juist dat willen we behouden en versterken. Vanuit dit perspectief zijn we begonnen met het opstellen van een zogenaamde Integrale Landschapskaart Noord. Deze ligt nu voor u.

In deze Integrale Landschapskaart zijn de belangrijkste dragende structuren benoemd. Deze van oudsher in Noord aanwezige structuren gaan we behouden en versterken. Deze integrale landschappelijke structuren zijn:

- de Waterlandse Zeedijk en
- de Noordhollandsch Kanaalzone als landschapspark;
- het IJ-oeverpark als doorgaande openbare route aan het IJ;
- bij Landelijk Noord en Polders & bedijkingen de landschappelijke karakteristieken behouden en versterken.

Bij de totstandkoming van deze Integrale Landschapskaart zijn we overweldigd door de grote betrokkenheid, de inbreng en kennis van vele mensen die zich inzetten voor de groene parels en het landschap in Amsterdam-Noord. Vaak op vrijwillige basis en georganiseerd in stichtingen, groepen, verenigingen etc. Ook is er bijgedragen door collega's van andere organisaties en vanuit verschillende directies binnen Gemeente Amsterdam. Juist door al die inbreng en bijdragen hebben we nu een ambitie waar ik de komende jaren graag mee aan de slag wil.

Gesterkt door het mooie resultaat van werk en die enorme betrokkenheid van mensen wil ik dit graag samen met u doen!

Samen maken we Noord!

*Saskia Groenewoud
Stadsdeelbestuurder Noord*

Inhoud

Inleiding	7
1. Integrale landschapskaart	8
1.1 Hoofdstructuurkaart middenschaal Amsterdam-Noord	8
1.2 Kernopgaven Integrale Landschapskaart	10
2. Landschappelijke onderlegger	12
2.1 Ontstaansgeschiedenis Landschap	15
2.2 Cultuurhistorisch Landschap, kaart 2020	17
3. Structuurkaarten	18
3.1 Landschap	20
3.2 Groen en ecologie	32
3.3 Water	42
3.4 Gebruik	50
Bronnen en website	58
Colofon	59

Inleiding

Amsterdam groeit ook de komende jaren flink. Meer mensen gaan gebruik maken van minder openbare ruimte. Dit vraagt om zorgvuldige integrale planvorming. Een duurzame gezonde stad is een complex weefsel van goed verbonden structuren. In Amsterdam wordt de stedelijke ontwikkeling tevens aangewend als kans om, gelijktijdig met de bouwopgave, landschaps- en groenstructuren te versterken. Groen en rood in Amsterdam gaan hand in hand.

Het coalitieakkoord van Amsterdam 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid' (2018) zet in op landschap en groen in de stad. Amsterdam wil groene koploper in Nederland en Europa zijn en stelt: 'juist omdat we de openbare ruimte met steeds meer Amsterdammers delen, moet deze groen en gezond zijn. De uitbreiding van de stad moet met behoud van de groene kwaliteiten van Amsterdam. Daarom bouwen wij niet in de hoofdgroenstructuur. Waar mogelijk vergroenen we de stad. Groen buiten de ring moet beter bereikbaar zijn en toegankelijk voor Amsterdammers.'

Het college van B&W heeft op 4 juni 2019 het trendscenario Amsterdams Realistisch, vastgesteld. Daarin wordt uitgegaan van een hoog groeiscenario waarbij het aantal inwoners in Noord, van 104.000 nu, groeit naar 140.000 in 2040. Het aantal arbeidsplaatsen groeit in diezelfde periode van 43.000 naar 55.000. Door de verbeterde bereikbaarheid door de Noord-Zuidlijn neemt ook het aantal bezoekers uit de rest van Amsterdam naar Amsterdam Noord toe.

De urgentie voor de openbare ruimte, en daarmee het landschap, wordt steeds groter. In juli 2019 is de Nota Duurzaam Landschap vastgesteld door het College. In deze nota wordt aandacht besteed aan het landschap buiten de ring waarin wordt gestreefd naar een duurzaam, en met de stad verbonden, landschap van hoge kwaliteit. Binnen de gemeente werkt deze nota door in de Groenvisie en vormt het een bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

De cultuurhistorische landschappelijke structuren zijn nog goed traceerbaar en waarneembaar in het stedelijk weefsel van Noord. Zij vertellen het ontwikkelingsverhaal van Noord en geven herkenbaarheid en identiteit. Noord is ontstaan dankzij de Waterlandse Zeedijk waar eens, aan de IJ-zijde, het zeewater tegen de dijk klotste. Vissersdorpjes ontstonden inlands langs de rand, grenzend aan het veenweidelandschap.

Doel

De Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord is een drijfveer voor samenhangende, weloverwogen ontwikkeling van de stad. Naast het cultuurhistorisch landschap, worden de wenselijke structuren van het huidig landschap, groen & ecologie en water in het stedelijk weefsel in Noord in beeld gebracht. De nadruk ligt op identiteit, samenhang, kwaliteit en verbinding.

Deze integrale landschappelijke structuur geeft context en is de komende jaren een afwegingskader voor de ruimtelijke plannen. Het tijdens de plannen versterken van de kenmerkende integrale landschappelijke identiteit van Noord geeft een stevige ruggengraat aan de stedelijke ontwikkelingen in Noord – een essentiële symbiose. Het is een product op de middenschaal tussen de toekomstige Omgevingsvisie en concrete projecten en draagt bij aan samenwerking, gezamenlijke focus en integraliteit met bestaande wijken in Noord. De Integrale Landschapskaart geeft kansen voor versterking aan en maakt duidelijk welke kwaliteiten en gebieden waardevol zijn te behouden.

Opdracht en afbakening

Het bestuur van Stadsdeel Noord ziet vanwege de omvangrijke stedelijke ontwikkelingen de druk op het stedelijk landschap van Amsterdam-Noord toenemen. De Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord licht het verhaal van het landschap (cultuurhistorie, groen & ecologie, water) toe en beschrijft de wenselijke ruimtelijke structuren. De landschapskaart dient ingezet te worden bij ruimtelijke planvorming binnen de Ring A10 in de komende jaren en zal ook ingezet worden als input voor de Groenvisie en Omgevingsvisie van Amsterdam.

Landelijk Noord is in de Integrale Landschapskaart opgenomen voor structuren, routes en verbindingen met het stedelijk weefsel. De overige aspecten van Landelijk Noord worden uitgewerkt in separate programma's en projecten.

De Integrale Landschapskaart is een breed gedragen product. Actieve bewoners, verenigingen en instanties hebben bijgedragen aan het opstellen van het product.

Leeswijzer

De Integrale Landschapskaart bestaat uit verschillende lagen. In hoofdstuk 1 wordt de Integrale Landschapskaart beschreven. Op basis van de structuurkaarten en het programma, zijn de verschillende kaartlagen gebundeld tot een Integrale Landschapskaart die op de middenschaal het landschappelijk kader van Amsterdam-Noord laat zien. Het geeft een overzicht van de belangrijkste landschappelijke structuren in Noord. In hoofdstuk 2 wordt de Landschappelijke onderlegger van de Landschapskaart beschreven, door in te gaan op de Ontstaansgeschiedenis Landschap en het Cultuurhistorisch Landschap. Hoofdstuk 3 komen de thematische structuurkaarten aan bod: Landschap (cultuurhistorisch en huidig landschap in stedelijk weefsel), Groen & Ecologie, Water en Gebruik. Het betreffen de cruciale netwerken voor de groeiende stad. Zij leggen veelal een link met de kenmerkende cultuurhistorie van Amsterdam-Noord. In het hoofdstuk staat beschreven hoe de huidige structuren, die soms hiaten vertoont, gecompleteerd kan worden op basis van de beschreven opgaven.

1. Integrale Landschapskaart

1.1 Hoofdstructuurkaart middenschaal Amsterdam-Noord

De Integrale Landschapskaart is de combinatie van het huidige en het cultuurhistorische landschap, groen, ecologie en water in Amsterdam-Noord. Deze kaart op de middenschaal geeft overzicht van de belangrijkste landschappelijke structuren in Noord. Het is een kader en werkmethode voor Amsterdam-Noord om gemotiveerd te ontwikkelen en de opgaven voor onze stad uit het bestuursakkoord integraal afgewogen uit te kunnen voeren. Het motiveert waar ruimte kan komen voor rood en groen.

De kaart is niet statisch. Het geeft richting aan de cruciale en complexe opgaven voor de komende jaren. Het onderliggende landschap geeft Noord context en identiteit. Het, op basis van deze Integrale Landschapskaart, versterken van het landschap, groen en water gaat hand-in-hand met het ontwikkelen (met woningbouw, infra, voorzieningen etc.) van de groei-ruimte. Met deze aanpak beoogt Amsterdam-Noord een gezonde, goed verbonden toekomstbestendige stad. De huidige

woningbouwopgaven voorzien in meer gebruikers van het landschap. Om het landschap, groen en water passend te accommoderen voor alle bewoners en de ecologie zet Amsterdam-Noord, synchroon met de ontwikkelplannen, in op het versterken van de vier integrale landschappelijke hoofdstructuren.

De voortvloeiende opgaven ter versterking van de integrale landschapsstructuren staan beschreven bij de individuele structuurkaarten. Het is input voor gebieds- en projectplannen.

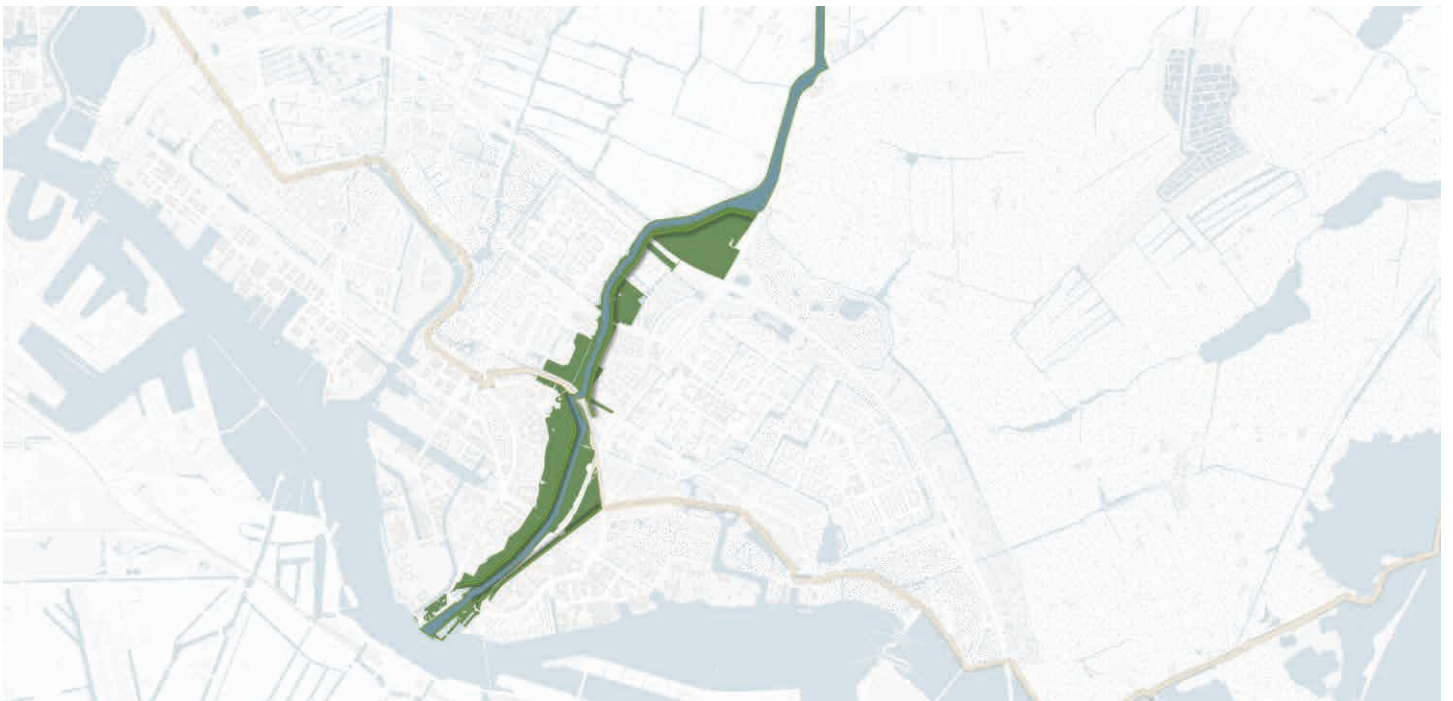
De kernopgaven en de diagrammen van de vier integrale landschappelijke hoofdstructuren staan op pagina 10 en 11. De specifieke opgaven om de kernopgaven te realiseren staan beschreven bij de thematische structuurkaarten van hoofdstuk 3.

1.2 Kernopgaven Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord

Waterlandse Zeedijk - landschapspark

De unieke Waterlandse Zeedijk, samen met de aanliggende parken en waterstructuren, als samenhangend landschapspark kwalificeren en versterken. De zeedijk en de parken hebben eeuwenoude relatie. De zeedijk is de ruimtelijke drager en de rode draad. De Waterlandse Zeedijk dient te voorzien in eenduidig ruimtelijk beeld, met een continue dijklichaam, klinkerverharding, iepenbomen en route voor, in ieder geval, langzaam verkeer.

Noordhollandsch kanaalzone - landschapspark

Het Noordhollandsch kanaal en omliggende groengebieden als één landschapspark ontwikkelen opgespannen tussen IJ en Waterland. Het kanaal is de drager van het landschapspark en rijgt de parken en groengebieden aan. Het water, harde kades, zachte oevers, langzaamverkeer routes, inclusief historisch jaagpad, bomenlanen etc. bepalen het continue, samenhangende beeld. De flankerende groengebieden van het kanaal hebben binnen het landschapspark hun gebiedsspecifieke karakter, gebaseerd op hun eigen historische context.

Landelijk Noord en polders en bedijkingen - landschappelijke eenheden versterken

- Verbindingen en relatie stad en landschap versterken en onderdoorgangen A10 optimaliseren.
- Om de schoonheid van Landelijk Noord te behouden en te versterken een beeldkwaliteitsplan (toetsingskader) opstellen op basis van historische context.
- De in de kaart opgenomen polders en bedijkingen leesbaar maken: 1) routes en zichtlijnen via de eeuwenoude middenwegen van de polders in het stedelijke weefsel herstellen; 2) eenheid dijkrand (inclusief ringsloot) en het kom-karakter van de polders behouden en versterken.

Noordelijke IJ-Oevers - doorgaande openbare route met balkons aan het IJ

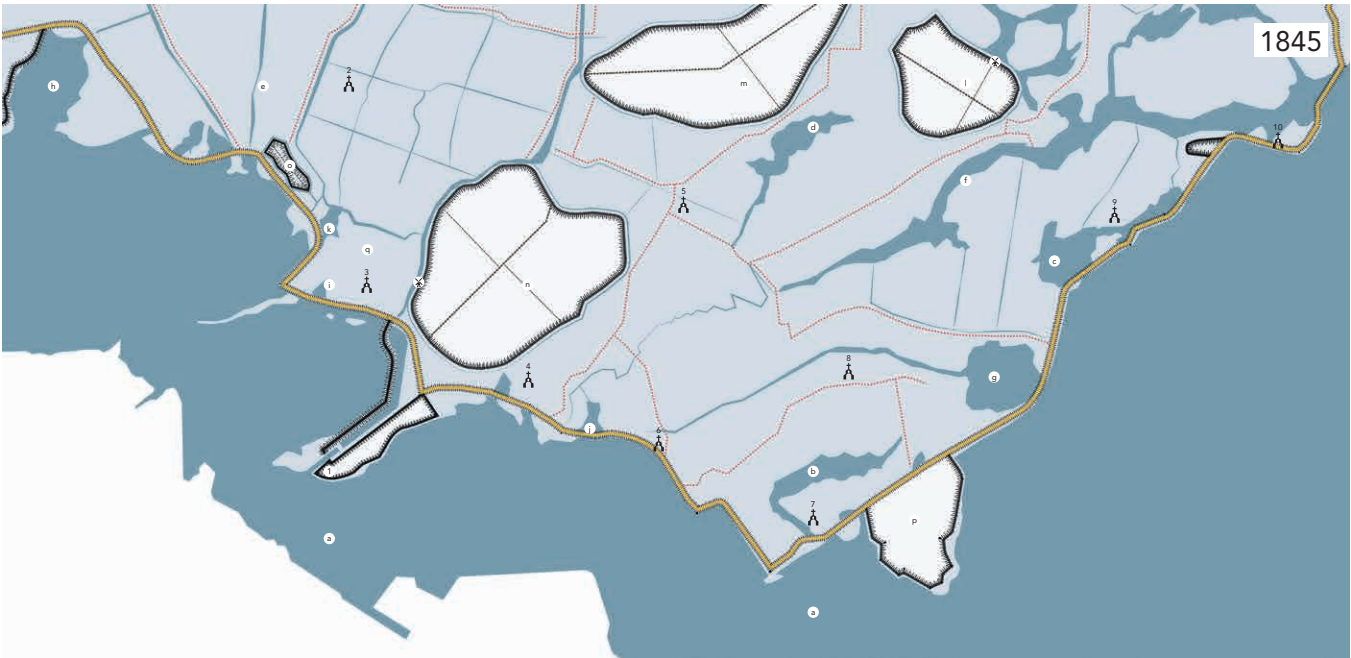
De zonnige IJ-oever in Noord voorzien van een doorgaande route via de openbare plekken/ balkons aan het IJ. Groenstructuur met name haaks op het IJ ontwikkelen en oud-Noord met het IJ verbinden. Sixhaven kan het park van de 21ste eeuw worden te midden van de stoere kades en bebouwing aan het IJ (zie Noordhollandsch kanaalzone).

2. Landschappelijke onderlegger

De landschappelijke onderlegger van Amsterdam-Noord gaat over het cultuurhistorische landschap. Het is de bron van de Integrale Landschapskaart, die verder uit de kaarten Landschap, Groen en ecologie, Water en Gebruik bestaat. In dit hoofdstuk gaan we via kaartbeelden terug naar het ontstaan van Amsterdam-Noord en maken we een tijdreis naar wat van het oorspronkelijke landschap vandaag de dag nog zichtbaar is in het stedelijk weefsel.

2.1 Ontstaansgeschiedenis Landschap

Wat nu een stadsdeel volop in ontwikkeling is, was voorheen niets meer dan een drassig en grillig landschap. Om te begrijpen hoe Amsterdam-Noord zich heeft ontwikkeld, duiken we in het verleden. Terug naar het jaar 1100.

10de eeuw

In de 10de eeuw is het gebied waar nu stadsdeel Noord ligt een vrijwel onbewoonbare wildernis met een aantal brede veenrivieren. Toch wordt door dappere ontginners een begin gemaakt met het bewerken van het woeste veenlandschap rondom de veenrivier de Die. Wind heeft vrij spel over het open landschap.

12de eeuw – 16de eeuw

In de 12de eeuw slaan overstromingen, veroorzaakt door zeespiegelstijging, grote delen van het moerasland weg. Het gebied komt onder water te staan en het oer-IJ wordt gevormd. In de dertiende eeuw wordt de Waterlandse Zeedijk aangelegd om de mensen van de natte veengrond te beschermen tegen de toenemende zeespiegelstijging. Buiksloot ontstaat rond 1275 als een nederzetting van ontginners langs de Waterlandse Zeedijk. Bewoners vestigden zich inmiddels op hogere ruggen in het landschap. Dit zijn voormalige minder diepe veenrivieren waar klei en zandafzetting heeft plaatsgevonden. Dit worden tevens verbindingswegen. De boeren leggen vanaf hier hun land droog en ontginnen en ontwateren met lange slagen het veenweidelandschap. Dit heeft verder inklinken van het omliggende veen tot gevolg waardoor het land alleen geschikt wordt voor veeteelt. Bij de storm en ontij slaat kwetsbare veengrond in grote getalen weg; dit krijgt de naam Waterwolf. Meren, zoals het Buikslotermeer, het Broekermeer en het Durgerdammermeer, ontstaan.

De bouw van de Zeedijk volgt veelal stevige ondergrond, waardoor sommige stukken land buitendijks komen te liggen. Een buitendijks schiereiland, genaamd Volewijk of Nieuwe Dam, huisvest in de 15de eeuw het afschrikwekkende galgenveld van Amsterdam. Daarnaast liggen een kleinere landtong bij Buiksloterham en een zandbank bij Rietland. De locaties van het huidige Vliegenbos en Noorderpark zijn buitendijkse vooroevers met rietkragen van de Waterlandse Zeedijk, zoals we nu bij Durgerdam zien. De Waterlandse Zeedijk maakt transport over land mogelijk. Langs de dijk ontstaan verschillende vissersdorpen zoals Schellingwoude en Nieuwendam. De kerken met Waterlands karakter geven blijk van deze kernen. De brede Waterlandse sloten, en ook de oer-veenrivier de Die, worden actief gebruikt door de melkvee-boeren. Via lange

brede waterlopen vervoeren zij dagelijks met de Waterlandse Melkschuit verse melk naar het centrum van Amsterdam.

Zware stormen zoals de Allerheiligenvloed in 1570 maken dat de Waterlandse Zeedijk het gebied van Amsterdam-Noord niet altijd kan beschermen tegen het wassende water. Deze veroorzaken dijkdoorbraken die de – nog steeds aanwezige- breken tot gevolg hebben. De Schellingwoudebreek, Wilmkebreek, Kadoelenbreek en de Buiksloterbreek zijn tot op de dag van vandaag het bewijs van de historische strijd tegen het water.

17de eeuw – 19de eeuw

Het lage Holland blijft strijden tegen het water. Ingenieuze uitvindingen maken het mogelijk de grote meren in Waterland droog te malen. In de nieuwe polders wordt een middenweg en kruisweg aangelegd en het land werd in evenwijdige stroken verkaveld. Op een aantal van de nieuwe percelen werden boerderijen gebouwd. Ook is op de kaart te zien dat de landtong ingepolderd en bedijkt is om overstromingen tegen te gaan. Het Buikslotermeer, ten noorden van de landtong, is in 1627 ingepolderd. Dwars door de landtong wordt in 1660 een trekvaart gegraven om de verbinding tussen Amsterdam, het noordelijk deel van Holland en de Noordzee te verbeteren. Bij de monding in het IJ wordt in 1662 het Tolhuis gebouwd, dat eveneens dienst doet als koffiehuis. Het Tolhuis met tuin doet de eeuwen erna dienst als lusthof, speeltuin, toneelzaal en dansvloer. Dit vertier trekt mensen aan uit heel Amsterdam. In 1823 is de trekvaart getransformeerd tot het Noordhollandsch Kanaal. Een route waar ook de boeren met de Waterlandse Melkschuit dankbaar gebruik van maken. Al gauw verliest het kanaal zijn functie vanwege de toenemende afmetingen van zeeschepen. Met de opening van het Noordzeekanaal in 1878 komt de snelle en diepe verbinding met de Noordzee tot stand. Door de aanleg van het Noordzeekanaal wordt het gunstig om buitendijks grond te winnen. Tussen 1845 en 1900 is de voornamelijk buitendijkse ontwikkeling goed te zien. De buitendijkse aanplempingen, zoals Rietland, Buiksloterham en het Cornelis Douwesterrein worden bedijkt. Zelfs de Noorder IJplas is in deze tijd ingepolderd buitendijks gebied. De drie buitendijkse gebieden worden met elkaar verbonden middels een landweg, tegenwoordig de Klaprozenweg. De aanleg van de stationseilanden voor het Centraal Station (1889) verkleint de afstand tussen de twee oevers van het IJ. De komst van het stationsgebouw zorgt er niettemin voor dat de binnenstad zich visueel afkeert van het IJ en van Amsterdam-Noord.

2.2 Cultuurhistorisch Landschap, kaart 2020

20ste eeuw

De IJ-oever verkrijgt zijn herkenbare vorm. De aanplantingen van Buiksloterham, NDSM en Cornelis Douwes werden voornamelijk gebruikt voor zware industrie en havengebonden bedrijvigheid, zodat men ook fabrieken uit de stadswijken kon verplaatsen. Rond 1920 komen de eerste tuindorpen in Amsterdam-Noord. De tuindorpen werden gebouwd voor de havenarbeiders zodat ze dicht bij hun werk konden wonen en voor de mensen uit de verpauperde buurten ten zuiden van het IJ. Tuindorp Oostzaan is het eerste tuindorp in Amsterdam-Noord en wordt gerealiseerd aan de midden- en kruisweg van de aanplanting en is hierdoor noord-zuid georiënteerd. Vervolgens zijn de tuindorpen Volewijck, Vogelbuurt, Buiksloot en Nieuwendam gebouwd. Schone lucht, groen en natuur zijn leidmotief voor de ontwerpers van de nieuwe volksbuurten. In 1917 is het Vliegenbos aangelegd. Een bos aan het IJ waar arbeiders en burgers het leven in de stad kunnen ontvluchten. Aansluitend op de naburige tuindorpen worden het Florapark en het Volewijckspark gerealiseerd voor de bewoners. In 2014 zijn deze parkdelen samengevoegd tot het Noorderpark, volgens het prijswinnende ontwerp van landschapsarchitectuurbureau West 8.

De studie naar de ontstaansgeschiedenis van Noord brengt ons uiteindelijk naar de kaart van 2020. De reeks laat prachtig zien hoe en waarom het landschap ontwikkeld is zoals we het vandaag de dag waarnemen. Dit unieke ensemble voorzag mensen van droge voeten en gaf ze een plek om te (over) leven. Deze kracht straalt het landschap van Noord nog steeds uit. Het maakt Noord uniek, het is het stadsdeel van Amsterdam waar het onderliggende landschap sterk leesbaar is en waar het verhaal van de ontstaansgeschiedenis in de openbare ruimte wordt verteld.

Stadsdeel Noord is trots op de aanwezige oude dijken, polders, breken, sluizen, woonlinten, historische kernen, kerken, waterlopen etc. etc.. De karakteristieken verschaffen Noord context, herkenbaarheid en identiteit.

3. Structuurkaarten

De luchtfoto van Amsterdam-Noord anno 2020 laat het resultaat zien van de vele transformaties die het gebied heeft doorgemaakt. Het geeft de stedelijke stand van zaken aan en de verbanden met de ruimtelijke structuren Landschap, Groen & Ecologie en Water. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe deze waardevolle structuren in te zetten voor de verder groeiende stad.

Dit hoofdstuk toont per thema de structuurkaart met daarin de bestaande situatie, de wenselijke structuur en de opgaven om dat te bereiken. Het thema Gebruik laat de programmatische aspecten zien en in hoeverre het landschap in de stad toegankelijk is.

Landschap

Amsterdam-Noord heeft een rijke schakering aan recente en cultuurhistorische landschappelijke elementen. Eigentijdse landschapsparken, zoals het Noorderpark, Baanackerspark, Buikslotermeerpark en Oeverpark Overhoeks hebben grote betekenis voor de stedeling. Cultuurhistorische elementen zoals de Waterlandse Zeedijk, polders, breken, woonlinten en historische kernen vertellen het verhaal van de bijzondere ontstaansgeschiedenis van Noord. Wat is nog aanwezig en willen we behouden? En wat is niet meer zichtbaar en kan nog worden teruggebracht in het stedelijk weefsel?

Groen & Ecologie

Amsterdam-Noord is een groen stadsdeel en te herkennen aan de groene landschappelijke zones. Dit zijn koppen van de Waterlandse scheg die diep de stad in reiken. Een groen raamwerk is van belang voor zowel

mens als dier. Op het gebied van ecologie wordt aandacht besteed aan ecologische structuren en verbindingen en kansen voor ecopassages. Verder wordt antwoord gegeven op de vragen hoe de huidige groenstructuur er uit ziet en wat gedaan kan worden om de groenstructuur te versterken zodat het landschap weer leesbaar wordt en de bijzondere natuur versterkt?

Water

Amsterdam-Noord is onlosmakelijk verbonden met water. Wie naar Noord wilt gaat bijvoorbeeld met het pontje over het IJ. In vroegere jaren voeren boeren men met de Waterlandse Melkschuit van Noord naar het centrum van Amsterdam om producten te verkopen. Wat is er over van deze waterstructuren, waren liggen ontbrekende schakels en hoe kunnen we het historisch verhaal van het water weer zichtbaar maken?

Gebruik

De ruimtelijke structuren dragen bij aan beweging. Je kan er wandelen, fietsen, hardlopen, struinen door natuurgebieden, sporten of tuinieren. Het gebruik van een gebied hangt af van de locatie en identiteit van het gebied. Welk gebruik is waar wenselijk en waar liggen nieuwe kansen? En is het groen wel toegankelijk en is dat altijd gewenst?

3.1 Landschap

Het huidige landschap is een synergie tussen het cultuurhistorisch landschap en het eigentijdse landschap. De cultuurhistorische studie van het landschap laat zien dat de kenmerkende landschapsstructuren van Noord ver terug gaan. Veel is nu nog af te lezen in het stedelijke weefsel. Tijdens de bouw van het moderne Noord vanaf 1920 zijn stadsparken gelijktijdig met de woningbouwplannen opgeleverd. Baanakkerpark, Noorderpark (voorheen Florapark en Volewijckpark), Vliegenbos, Rietland, Buikslotermeerpark (ten noorden van Kleine Wereld), Keerkringpark en Oeverpark Overhoeks zijn onder landschapsarchitectuur aangelegd. Zij zijn waardevolle monumenten uit hun tijd.

Bij planontwikkeling is het de opgave de waardevolle landschappelijke structuren, inclusief de stadsparken, te behouden en te versterken door de ontbrekende schakels te helen. Amsterdam-Noord kent 4 landschappelijke hoofdstructuren.

Waterlandse Zeedijk

De Waterlandse Zeedijk is de belangrijkste landschappelijke drager die Noord rijk is. Noord bestaat dankzij de Zeedijk. De Waterlandse Zeedijk rijgt vele groengebieden en dijkdorpen aan elkaar die nog steeds verwijzen naar de directe relatie met de Zeedijk en de strijd tegen het water. Buiksloterbreek, Wilmkebreekpolder en Schellingwoudebreek zijn groengebieden en parken die met hun naam hun herkomst weergeven; het zijn relictten van dijkdoorbraken tijdens historische stormvloed. Ook het Rietland, Noorderpark en het Vliegenbos (ooit IJ-Bos) hebben een link met de Zeedijk als ooit buitendijkse drassige vooroevers.

Noordhollandsch Kanaal

Het water van het Noordhollandsch Kanaal is de ruggengraat van de reeks aanliggende parken en groengebieden met elk een eigen karakter. Voor de groeiende stad is het waardevol de groene en ecologische zone rondom het kanaal verder te ontwikkelen als een samenhangend landschapspark waarin de gebiedsspecifieke cultuur-

historische karakteristieken leidend zijn. Het landschapspark verbindt de Sixhaven bij het IJ bij tot de Groene Boog net boven de A10 in Waterland.

Het IJ en de noordoever

De openbare ruimte van de Noordelijke IJ-oever, de sunny side van Noord, wordt in de plannen aan het IJ voorgesteld als een langgerekte route met groene balkons aan het IJ. Samen vormen ze aaneenschakeling van verblijfsplekken die de stoere water-gerelateerde identiteit van de gebieden versterkt. Karakteristiek in Noord is dat pieren en gebieden (als schiereilanden) haaks op het IJ staan. Dit in tegenstelling tot de overzijde waar gebieden parallel langs het IJ liggen. De historische landtong Volewijck (in project Sixhaven) neemt een belangrijke positie in. Dit groene schiereiland lag van origine diep in het IJ en kan nog steeds waargenomen worden in het stedelijke weefsel.

Landelijk Noord en polders en bedijkingen

Landelijk Noord is de cultuurhistorische voortuin van Noord. Waterland is een geweldig merk dat staat voor wijds open waterrijk landschap met historische dorpen. De Integrale Landschapskaart betreft het stedelijk weefsel. Opgaven voor Landelijk Noord in dit product zijn gericht op de ruimtelijke structuren en verbindingen van stad met omliggend landschap.

De Bukslotermeerpolder prijkt markant als in 1627 drooggelegde polder in het hart van Amsterdam-Noord. De 5 meter hoge randen geven de bebouwde polder een schoteffect. Andere karakteristieken van de Noordse polders zijn de middenlaan en kruislaan die vaak nog in het stedelijk weefsel af te lezen zijn en het gebied van een gebiedseigen verhaal voorzien.

Structuurkaart LANDSCHAP

Het totaal aan opgaven ter versterking van de Integrale Landschaps- en Groenstructuur van Amsterdam-Noord is de som van de kaarten op pag. 10 en 11 (Kernopgaven Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord), pag. 22 en 23 (Structuurkaart LANDSCHAP), pag. 34 en 35 (Structuurkaart GROEN en ECOLOGIE), pag. 44 en 45 (Structuurkaart WATER) en pag. 52 en 53 (Structuurkaart GEBRUIK).

Legenda:

- Waterlandse Zeedijk - primaire waterkering;
- Waterlandse Zeedijk - dijkdoorbraken;
- Verdwenen dijk
- Route herstellen - oorspronkelijke dijk;
- Polderdijk;
- Historische kernen;
- Achterdijk-wereld;
- ⛪ Historische kerk / molen;
- Vuurtoren;
- ⚓ Paard van Noord;
- Bestaande Hoofdgroenstructuur;
- Waterland;
- Historische weg (of middenweg);
- Historische weg (of middenweg), kans en onderzoekslocatie;
- Bestaand water;
- Historische Noordoever van Het IJ;
- Doortrekken water;
- Historische waterlijnen verbindingen, kans en onderzoekslocatie;
- X Sluis;
- Historische landtong Volewijk;
- ▨ Historische kanaalzone;
- Waterlandse tramlijn (1888-1956);
- Historisch Jaagpad.

Nr.	Locatie	Opgaven en achtergrond
A	WATERLANDSE ZEEDIJK	
1	Waterlandse Zeedijk landschapspark	Monumentale Waterlandse Zeedijk aanwijzen en ontwikkelen als één landschapspark. Dit bestaat uit een lint van omliggende dijkgerelateerde parken (met elk een eigen karakter en identiteit) aaneengeregen door de dijk. Maatvoering van dijk en parkzones definiëren zodat de dijk voor de toekomst waardevol blijft en context is voor stedelijke ontwikkelingen.
2	Profiel dijklichaam en materialisering dijk	De Waterlandse Zeedijk weer inrichten als één herkenbaar geheel; een doorgaande (in ieder geval langzaamverkeer) route met een eenvormig profiel (ook bij autogebruik) van gebakken klinkerverharding, dijkwoningen en een dijklichaam met grastalud met iepen. Dijkprofielen met planvorming in 2020 zijn: - Durgerdammerdijk; - Landsmeerderdijk bij Wilmkebreepolder Opgave is beide dijkdelen gelijkvormig conform het Waterlandse Zeedijkprincipe te ontwerpen en daarmee de toon te zetten voor de hele Zeedijk. Daarbij geldt: - Een zo smal mogelijk wegprofiel (incl fiets, voet en parkeren) van gebakken klinkers (tonrond/afwaterend op de dijk) met een continue bandenlijn
3	Dijkbebouwing	Waterlandse Zeedijk bebouwing - Dijkbebouwing herstellen bij hiaten
4	Boomstructuur helen	Bomen op Waterlandse Zeedijk - Doorgaande boomstructuur op Waterlandse Zeedijk met iepen versterken (binnen de ring A10).

	DEEL-OPGAVEN WATERLANDSE ZEEDIJK	
5	Schellingwouderdijk, Durgerdammerdijk ter hoogte van A10	Ontbrekende schakel helen. Dijkgrondlichaam Waterlandse Zeedijk en langzaamverkeerroute Schellingwouder-, Durgerdammerdijk loopt dood tegen bouwwerk A10. (Dit in tegenstelling tot de overzijde van het IJ, waar een brede vooroever is met doorgaande route onder de A10). Helen doorgaand dijklichaam van de Waterlandse Zeedijk en langzaamverkeerroute.
6	Schellingwouder- en Nieuwendammerdijk	Verbinden Schellingwouder- en Nieuwendammerdijk ter hoogte van Schellingwouderbreek. Zodoende ontbrekende schakel in Waterlandse Zeedijk helen. Integrale ontwerpogave: - Grondlichaam dijk, route en boomstructuur herstellen bij het ontbrekende stuk dijk; - Bij historische breuk in dijk (met Schellingwouderbreek tot gevolg) zichtlijnen maken van dijk naar Schellingwouderbreek en naar het IJ, en versterken waterconnectie; - Landschappelijke context is bepalend bij verkeersonderzoek Schellingwouderlaan.
7	Zevenster	Integrale ontwerpogave voor landschap, groen (ecologie) en verkeer: - Verbinden twee hoofdgroenstructuren Noorderpark en Vliegenbos; - Leesbaar maken van de Waterlandse Zeedijkverbinding; - Overmaat aan verkeer ten gunste van Noorderpark en plein op deze markante buurt- en landschapslocatie.
8	Krijtmolenpark westzijde Noordhollandsch kanaal in Banne Zuid	Park, routes en gebouwen ontwikkelen op basis van historische context. Studie maken van oorspronkelijke kavelrichtingen en positionering en maatvoering gebouwen. - Krijtmolenpark (Banne Zuid) verbinden met Banne Zuid en de historische landschappelijke achterdijkwereld van de Waterlandse Zeedijk; - Bij planontwikkeling parkeerplaats Buiksloterkerk: achterdijk-wereld creëren conform schaal en kwaliteit Nieuwendammer Molenpad.
9	Buiksloterdijk ter hoogte van Metaalbewerdersweg	Van technische dijk weer landschappelijke dijk maken. Onderzoek het dijkprofiel waarbij alle dijk-elementen (dijklichaam, talud, onderdijk, sloot, bomen, routes etc) goed tot hun recht blijven komen. Die maatvoering is het absolute minimum voor de landschappelijke inbedding van de Waterlandse Zeedijk. Route op dijk herstellen.
10	Buiksloterbreek	Historisch/Landschappelijk karakter van Buiksloterbreek herstellen en Waterlandse Zeedijk tot recht laten komen. Groen, ecologie en water Buiksloterbreek verbinden met Kadoelerbreek.
11	Kadoelerbreek	Verbinden met groen en watergebied Buiksloterbreek. Watercompensatieopgave De Banne en fietspad langs Kadoelerbreekgebied aan Waterlandse Zeedijk landschappelijk herstellen en historisch karakter (o.a. dijkdoorbraak) leesbaar maken.
12	Oostzanerdijk-Appelweg-Zuideinde	Landschappelijke cultuurhistorische context versterken: - Waterlandse Zeedijk bij overgang Appelweg en Oostzanerdijk herkenbaar maken in de openbare ruimte en landschappelijk versterken. Historisch woonlint Zuideinde versterken. - Onderzoek Oostzanersluis - waterverbinding Zijkanaal I naar Twiske in ere herstellen.
13	Oostzanerdijk - Coentunnel	Doodlopend stuk Waterlandse Zeedijk voorzien van dijkinrichting en langzaamverkeer-route. Op einde bij Coentunnelcircuit route koppelen met tunneltje onder A10.
14	WLZD in Noorder IJ-Plas en IJdijk Zaandam	Waterlandse Zeedijk als ruimtelijke hoofdrudder/ruggengraat en cultuurhistorische route opnemen in planontwikkeling Noorder IJ-Plas. De IJdijk van Zaandam met de Waterlandse Zeedijk van Amsterdam koppelen, herstellen en versterken.

*De Waterlandse Zeedijk is de belangrijkste
landschappelijke drager die Noord rijk is. Noord
bestaat dankzij de Zeedijk.*

Waterlandse Zeedijk, 2019

Nr	Locatie	Opgaven en achtergrond
HET NOORDHOLLANDSCH KANAAL EN DE RANDEN van Zuid naar Noord		
15	Landschapspark Noordhollandsch Kanaalzone Algemeen	Het Noordhollandsch Kanaal en omliggende groengebieden als één landschapspark ontwikkelen. - Het kanaal is de drager van het landschapspark en rijgt de parken en groengebieden aaneen. Het water, harde kades, zachte oevers, langzaamverkeer routes, incl. historisch jaagpad, bomenlanen etc. voorzien in het continue, samenhangende beeld. - De flankerende gebieden hebben hun eigen karakter, gebaseerd op hun historische context. - Hoofdpijnenplan en opgavenkaart maken voor een samenhangende landschapspark. - Opgavenkaart opnemen in de projectbeschrijving van de aanliggende plangebieden. Individuele projecten kunnen gestructureerd uitvoering geven aan de delen van het landschapspark.
16	Sixhaven	Inrichten als (kop van het) landschapspark en routes van de historische landtong opnemen. (Zie ook IJ-oever). Met groen en routes koppelen aan het Noorderpark. Wingerdweg vergroenen. Adelaarsweg, Meeuwenlaan (ooit oever van de landtong) vergroenen.
17	Noorderpark	Specifieke Ingezoomde Kansenkaart Noorderpark maken om het landschapsarchitectonische ontwerp van West 8 af te ronden en samenhangend en gemotiveerd aanvraag voor (verschillende) financiering te kunnen doen. - Zuidelijke brug aanleggen en daarmee buurten beter verbinden, cruciaal circuit in het park vervolmaken en centrale verblijfsplek versterken; - Oversteekbaarheid Metroknoop naar entree Noorderpark verbeteren en vergroenen. Verbinding omliggende buurten verbeteren. Entrees park met buurtstraten verbinden; - Wingerdweg inrichten als parklaan; door de straatinrichting worden woningen en park weer verbonden (conform cultuurhistorisch stedenbouwkundig plan van de Bloemenbuurt/Volewijk). - Vergroenen damwanden Nieuwe Leeuwarderweg.
18	Dijkpark (CAN) en Krijtmolenpark (Banne Zuid)	Dijkpark (CAN) en Molenpark (Banne Zuid) ontwerpen en aanleggen. Bij Dijkpark (dijk Buikslotermeerpolder) het landschapsprincipe van de polder (diepe schotel en steil dijktaalud) goed tot zijn recht laten komen. Bij Krijtmolenpark (Banne Zuid) ontwerpen op basis van cultuurhistorische context van polder en Waterlandse Zeedijk.
19	't Groene Veld	't Groene Veld is het noordelijke groengebied van landschapspark Noordhollandsch Kanaalzone. Het ontleent identiteit aan de ligging in de Buikslotermeerpolder. - Bij de planontwikkeling dient de cultuurhistorische landschapsstructuur en het groene karakter van de polder versterkt te worden. Gepland is een mix van (kleinschalige) functies op het gebied van natuur, recreatie, sport, kunst en cultuur met zorgvuldige landschappelijke inpassing van functies. Beperkt is ondersteunende bebouwing mogelijk (geen woonfuncties). Openbare toegankelijkheid, voornamelijk te voet, fiets of (kleine) boot. Autotoegankelijkheid via de bestaande route over de Buiksloterdijk (langs kanaal). Focus op natuurbeleving, (water)recreatie en duurzaamheid. Aansluiting op recreatieve functies van het Waterland. - Onderzoek naar helen van route via de Buikslotermeerdijk over de N247. Verbindingen maken in relatie met de Groenboog (stadsrandzone ten noorden van ring A10).

HET IJ EN DE NOORDERLIJKE IJ-OEVER van West naar Oost		
20	Noordelijke IJ-oever Algemeen	De zonnige IJ-oever in Noord voorzien van een doorgaande route via de openbare plekken/balkons aan het IJ (die vanuit de cultuurhistorie met name haaks op het IJ staan). - IJ-front van Noord verbinden met achterliggend Oud Noord. - Sixhaven kan een groen park van de 21ste eeuw worden te midden van de stoere kades en bebouwing aan het IJ. - Aan het 'waterplein het IJ' leefbaarheid en openbare verblijfsplekken stimuleren op basis van de stoere water gerelateerde identiteit. - Havenkarakter bevorderen en uniek lange zichtlijnen over water (terwater-laag lengtes voor schepen) koesteren. - Groenstructuur vooral haaks op IJ en op de balkons aan het IJ aanbrengen. - Respecteer de onder architectuur ontworpen parken zoals het Park Overhoeks en Keerkringpark.
21	Historische verbinding Noord met Zaandam herstellen.	Openbare route (van Dam tot Dam) langs IJ en/of Waterlandse Zeedijk maken; een langzaamverkeerroute met bruggen, ponten en pleinen van de Dam in Amsterdam naar de Dam in Zaandam.

Nr	Locatie	Opgaven en achtergrond
	LANDELIJK NOORD	
22	Landelijk Noord Algemeen	Beeldkwaliteitsplan (toetsingskader) op basis van historische context opstellen voor ontwikkeling en behoud van de ruimtelijke elementen in Landelijk Noord.
23	Toegankelijkheid en verbinding met stedelijk Noord	Van de stadsrand net buiten A10 meer een gebruiksvriendelijke voortuin van Noord maken. Onderdoorgangen onder A10 zijn niet van deze tijd. Deze gebruiksvriendelijker en ecologisch beter maken, verbreden en opknappen. - Het gebruik voor de stad in Landelijk Noord bevorderen door verbeteren entrees (tunneltjes) en langzaam verkeer en vaarroutes. - Weersloot onderdoorgang A10: onderdoorgang ruim vergroten en relatie stad en landschap (en ecologie) verbeteren. Langzaamverkeer route doortrekken naar Wijkerhout. - Overgang stad en landschap verlijfs/gebruiksvriendelijker maken (hubs). - Volkstuinen in de stadrand beter hechten aan het stedelijk weefsel en openbaar toegankelijk maken. Relatie rand volkstuinen met open Waterland versterken. - In de Bukslootermeerpolder de polderkarakteristieken benadrukken en in de gebieden binnen de Zwarte Gouw de veenweidekarakteristieken versterken (o.a. sportpark De Weeren). - Bukslootermeerpolderdijk verbinden over de N247, langzaamverkeerroute maken.
24	Natuurontwikkeling	Stimuleren duurzame streekelijke producten, natuurontwikkeling, ecotoerisme. Bij dit alles de karakteristieke beeldkwaliteit van Waterland behouden en versterken.
25	Waterlandse Die	Onderzoek of route van de oer-veenrivier de Die in stedelijk weefsel ingepast kan worden. Nu is een omissie tussen Volkstuinpark Bukslootermeer en de Grote Die aan de Purmerweg. Onderzoek of de route betekenis kan hebben in de openbare ruimte van het huidige Noord of dat het landschappelijke verhaal op specifieke locaties uitgebeeld kan worden.
26	Goudriaankanaal	Het Goudriaankanaal is een kanaal met een uniek verhaal dat zichtbaar dient te blijven in het landschap. Onderzoeken (ook in relatie tot weidevogels) of een smal pad in de kanaalzone kan komen. Het kan voor de recreant een bijzondere locatie-specifieke ervaring opleveren.
27	Historische molens	Onderzoeken welke molens het cultuurhistorisch landschappelijk verhaal onderstrepen. In het landschap zijn verschillende molens aanwezig zoals houten poldermolens (bij Ransdorper Die) en Amerikaanse windmolens.

	POLDERS EN BEDIJKINGEN	
28	Bukslootermeerpolder	Kenmerkende onderdelen van de polder leesbaar maken: - Dijkrand van totale polder als een continue steile ringdijk met sloot koesteren: Bij de plannen dient de mooie scherpe eenduidige steile dijkrand van bijvoorbeeld de Bukslootermeerpolderdijk en van andere polders behouden en versterkt te worden. - De Bukslootermeerdijk wordt ter plekke van de N247 door deze weg doorsneden. Bij plannen aan deze locatie (N247, KANS, Groene Veld) deze karakteristieke dijk en route herstellen. - Het schotelkarakter van de diepe polder is uniek. Schoteleffect 4 a 5 meter diepe polder leesbaar maken. - Geen doorgaande bomenrij op de ringdijk. Op de dijk (binnen de ring A10) horen bij markante plekken bomen(groepen) met gras eronder. - Historische middenweg: Eeuwenoude route als route behouden. In het CAN-gebied is het Waddenwegviaduct gesloopt. Hier ligt de oude middenlaan, die (ca.) loopt van de Zevenster tot de J.H. van Heekweg, via Meeuwenlaan, Waddenweg en Cleyndertweg. De middenweg dient als lineaire route (of open zichtlijn over plein) in ere te worden hersteld. - Baanakkerspark: bij de stadsuitbreiding is de ringdijk in de 70er jaren gemoderniseerd. Bebouwing, park, talud dijk zijn als een ensemble ontworpen. Dat is kenmerkend voor die tijd. De uitzondering op de continue ringdijk is een wenselijke 'vreemde eend in de bijt'. Juist het ensemble dient daar gekoesterd te worden.
29	Wilmkebreekpolder	Met zorg omgaan met de cultuurhistorische Wilmkebreekpolder: - De Landsmeerderdijk is één van de randen van de polder. Deze wordt binnenkort versterkt door het Hoogheemraadschap. Ook wordt het wegprofiel aangepakt. Landschappelijke uitgangspunten zijn 1) dijkprofiel zo stijl mogelijk; 2) wegprofiel zo smal mogelijk (incl fiets, voet en parkeren) van gebakken klinkers (tonrond/afwaterend op de dijk) met een continue bandenlijn; 3) geen tot zo min mogelijk aantasting van de markante landschappelijke eenheden zoals de Wilmkebreek en de Kadoelbreek. - Wilmkebreekpolder is een rustgebied voor weidevogels. Het is een voor weidevogels unieke locatie doordat het niet openbaar toegankelijk is voor de mens. Dit willen we behouden.
30	Cornelis Douwesweg	De cultuurhistorische kaart laat zien dat de huidige Klaprozenweg/ Cornelis Douwesweg één van de historische landwegen is in Amsterdam-Noord. Bij ontwikkelingen Cornelis Douwesweg de Noorder IJpolderdijk als landschappelijk element leesbaar maken. Koppel daarbij dijkzone met groene ecologische corridor Oostertocht - Westertocht.

Schellingwouderdijk, 1922

Barkpad met aan de linkerkant de Buiksloterbreek, 1976

Herkenbare witte plank-bruggetjes over Holysloter Die

Kadoelerbreek, 1981

Nieuwendammerdijk met op de achtergrond de Sint Augustinuskerk, 1995

Het Noordhollandsch kanaal, 1975

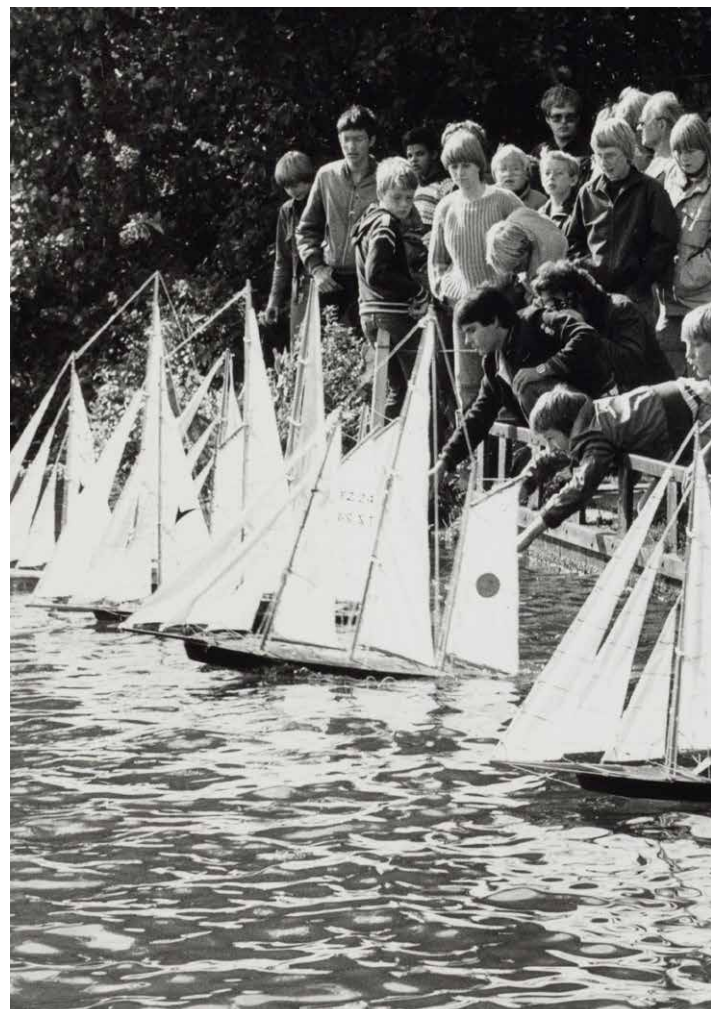
Schellingwouderdijk, 1891

Schellingwouderdijk

de Waterlandse tram, 1932

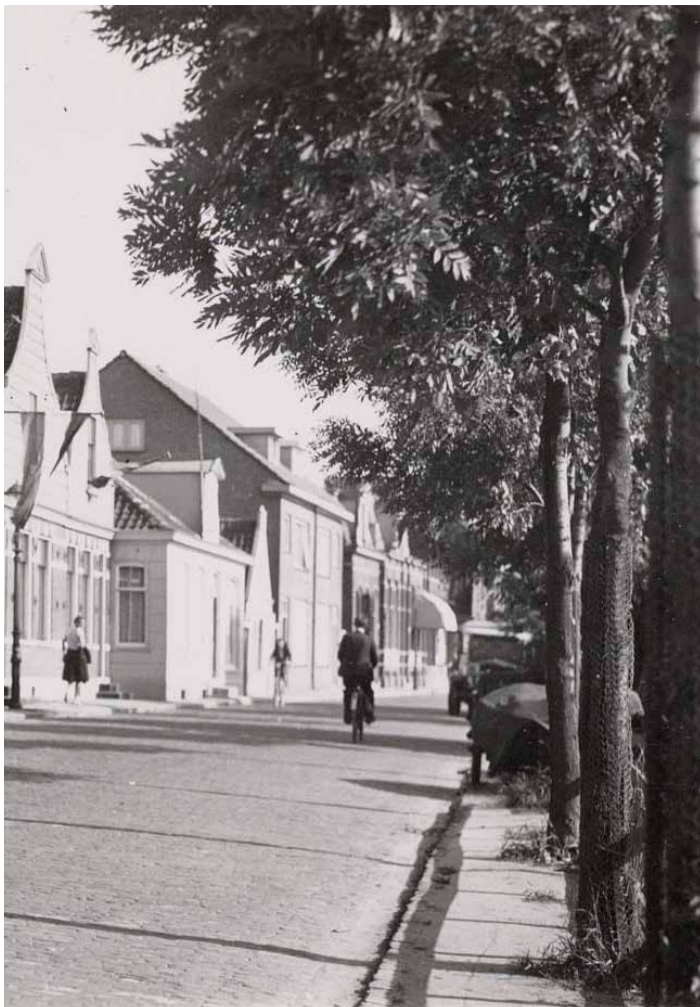
Schellingwoudebreek, 1981

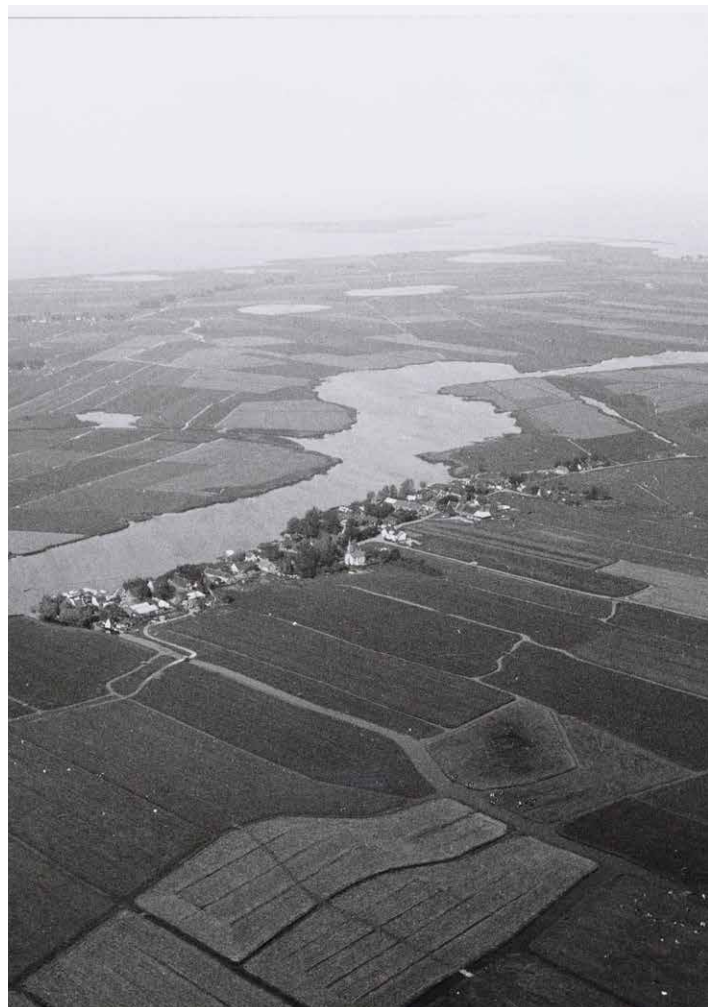
Kadoelen, 1975

Noordhollandsch Kanaal, 1895

Buiksloterdijk

Holysloot

3.2 Groen en Ecologie

Elke bewoner dient makkelijk gebruik te kunnen maken van het groen in Noord. Vanuit de voordeur wandel je als bewoner via de recreatieve groene routes door het buurtgroen naar het stadspark. Zin om een groter rondje te wandelen of te fietsen? Het park brengt je via de landschappelijke zones naar Landelijk Noord. Het weidse landschap, de rust en de wind over de open graslanden brengen je tot rust.

Het groen in Amsterdam-Noord vormt samen met de verschillende groene schakels op buurt-, wijk- en stadsniveau het groene raamwerk. Het groene raamwerk is belangrijk in een groeiende stad. Het nodigt bewoners en bezoekers uit om te bewegen en er opuit te gaan. Voor de dieren in de stad geldt hetzelfde. Gewenste ecopassages worden in kaart gebracht om knelpunten op te lossen. De groenstructuren zorgen ervoor dat de dieren zich veilig kunnen bewegen. Het groen wordt daarom ook gezien als ecologisch groen. Ook draagt het groen bij aan het verkoelen van de stad.

Amsterdam-Noord kent onderstaande structuren:

Waterlandse Zeedijk

De Waterlandse Zeedijk wordt ingezet als Landschapspark waarin de Waterlandse Zeedijk samen met de aanliggende parken gaat functioneren als park.

Groene oever langs het IJ

Onderzocht gaat worden hoe de Noordelijke IJ-oever voorzien kan worden in een doorgaande route via de openbare groene balkons aan het IJ. De naam groene balkons refereert naar de stedenbouwkundige structuur die vanuit historie haaks op het IJ staan. Een zogenaamd balkon. Pontaanlandingen dienen hierin meegenomen te worden en vergroend te worden als groene entrees.

Landschappelijke zones versterken en herstellen

De landschappelijke zones zijn koppen van scheggen die vanuit het landschap Amsterdam in steken. In Amsterdam-Noord zijn het koppen van de Waterlandscheg. Ze zijn van belang voor de verbinding tussen buurt, stad en land. De druk op de landschappelijke zones in de stad neemt toe. Het is daarom van belang deze zones te koppelen, te herstellen en te versterken zodat de verbindende functie van stedelijk Noord naar Landelijk Noord behouden blijft. De Noordhollands Kanaalzone en de Waterlandse Zeedijkzone hebben deze functie.

Buikslotermeerpolder herstellen

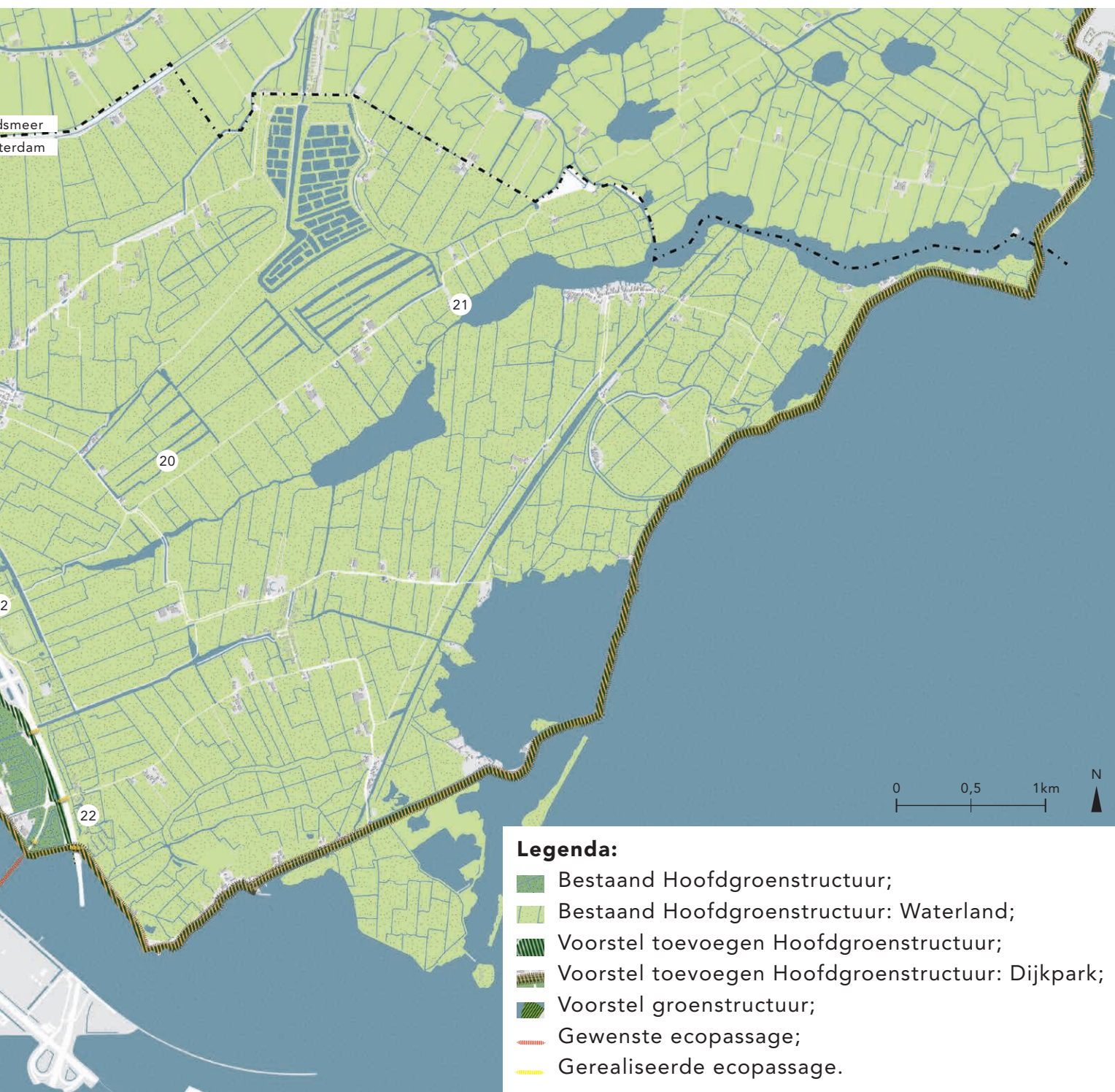
Het is wenselijk om de beleving van de cultuurhistorische dijk rondom de Buikslotermeerpolder te versterken waardoor een rondje om de polder weer mogelijk wordt.

Uitbreiden hoofdgroenstructuur

De hoofdgroenstructuur vervult een onmisbare functie, niet alleen voor de verbetering van het leefklimaat, de luchtkwaliteit en de waterhuishouding, maar ook voor de biodiversiteit, groene recreatie en de voedselproductie. Behoud van cultuurhistorische waarden en een gevarieerd totaal aanbod aan groen zijn wenselijk.

Structuurkaart GROEN en ECOLOGIE

Het totaal aan opgaven ter versterking van de Integrale Landschaps- en Groenstructuur van Amsterdam-Noord is de som van de kaarten op pag. 10 en 11 (Kernopgaven Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord), pag. 22 en 23 (Structuurkaart LANDSCHAP), pag. 34 en 35 (Structuurkaart GROEN en ECOLOGIE), pag. 44 en 45 (Structuurkaart WATER) en pag. 52 en 53 (Structuurkaart GEBRUIK).

Nr	Locatie	Opgaven en achtergrond
	Gebiedsoverstijgende ambities	
1	Waterlandse Zeedijk als landschapspark	De Waterlandse Zeedijk is één van de belangrijkste cultuurhistorische relictten in Amsterdam-Noord. De dijk brengt de groenstructuren bij elkaar. De ambitie is om de Waterlandse Zeedijk daar waar nodig te helen volgens de landschappelijke principes. De dijk wordt hierdoor een landschapspark waarin alle dijk-gerelateerde parken samen komen als een groene ruggengraat van Noord. De maat van de Waterlandse Zeedijk is van belang voor het landschapspark. Knelpunten of ontbrekende schakels dienen versterkt te worden.
2	Groenstructuur langs het IJ	Onderzocht gaat worden hoe de Noordelijke IJ-oever voorzien kan worden in een doorgaande route via de openbare groene balkons aan het IJ (die vanuit historie met name haaks op het IJ staan). Pontaanlandingen dienen hierin meegenomen te worden en vergroend te worden als groene entrees van Noord.
3	Landschappelijke zones in stad verbinden en versterken	De landschappelijke zones zijn koppen van de Waterlandse scheg die stedelijk Noord in steken. Voorbeelden zijn: De Noordhollandsch Kanaalzone, Noorder IJ-Plas, Schellingwouderzone en Kadoelen. De laatste twee maken deel uit van het Landschapspark Waterlandse Zeedijk. Door de (bouw) ontwikkelingen staan landschappelijke zones onder druk. De ambitie is de landschappelijke maat van de zones te definiëren en vervolgens te beschermen. De zones zijn van belang voor de verbinding tussen buurt, stad en landschap. Goed verbonden landschappelijke zones zijn de dragers van de groen-, water- en ecologische structuren.
4	Buikslotermeerpolder herstellen	De Buikslotermeerpolder is als groenstructuur enigszins herkenbaar in het stedelijk weefsel. De polderrand is grotendeels opgenomen in de Hoofdgroenstructuur als stadspark (Baanakkerspark), ruigte- en struinnatuur, sportpark en begraafplaats. De polderrand is echter niet op alle plekken meer goed leesbaar en te beleven als dijk van de cultuurhistorische polderrand. Het is wenselijk om deze beleving weer te herstellen waardoor een rondje Buikslotermeerpolder weer tot de mogelijkheden hoort.
	Uitbreiden Hoofdgroenstructuur	Het is wenselijk belangrijke groene schakels die expliciet in de Groenstructuurkaart aangegeven staan en groenstructuren verbinden, toe te voegen aan de Hoofdgroenstructuur. Dit betreft o.a.: - Groenstrook Oostertocht en Westertocht langs Cornelis Douwesweg. De groenstrook is een belangrijke schakel tussen de Noorder IJplas, Zijkanaal I en de Buiksloterbreek. - Buiksloterbreek: historische breek dient in zijn geheel opgenomen te worden in de HGS. - Groenstrook langs Buiksloterdijk: verbinding tussen Buiksloterbreek en het Noorderpark. - Schoolwerktuinen J.H. van Heekpad: verbinding tussen Baanakkerspark en groenzone langs A10. - Groenstrook Koedijkpad: verbinding tussen Schellingwouderbreek en Baanakkerspark. - Groene randen van de A10.
	Uitbreiden groenstructuur	Naast het uitbreiden van de Hoofdgroenstructuur zijn er ook een aantal plekken die worden aangewezen als groenstructuur. Hiermee wordt aangegeven dat het groen op deze locatie van belang is voor de groenstructuur, maar is deze voor nu niet relevant om aan te wijzen als Hoofdgroenstructuur. Dit heeft te maken met mogelijke bouwopgaven.
	Openbaarheid groen	Op het eerste oog is Amsterdam-Noord een groen stadsdeel. Echter blijkt veel groen niet openbaar toegankelijk te zijn. Denk bijvoorbeeld aan de sportvelden, volkstuinten en begraafplaatsen. Onderzocht gaat worden hoe deze gebieden onderdeel kunnen worden van de groenstructuur.
	Ecologische kaart	- De Integrale Landschapskaart betreft het niveau van structuren en verbindingen. Als uitwerkingsopgave (en in het kader van Groenvisie/HGS Amsterdam) is het wenselijk een ecologische kaart voor Noord te maken met soortenrijkdom, natuurwaarden, doelsoorten en ecologische kwetsbare plekken. - In de groenkaart staan kansen voor ecopassages. Onderzoek welke prioritaire en diervriendelijke ecopassages uitgevoerd kunnen te worden en hoe het gefinancierd kan worden.
	Landschaps-architecturale waarde parken	Parken onder landschapsarchitectuur ontworpen zijn: Buikslotermeerpark (ten noorden van de Kleine Wereld), Noorderpark, Keerkringpark, Baanakkerspark en Oeverpark Overhoeks. Bij deze parken dient de landschapsarchitecturale waarde recht te worden gedaan.
5	Groene corridor Oostertocht-Westertocht	Ontwikkelen groene corridor Oostertocht-Westertocht tussen Buiksloterbreek en Noorder IJ-Plas met hoge ecologische waarde. Versterk ecologische groenstructuur met verbindingen en doorzichten naar het IJ, bij de groene balkons aan het IJ (Keerkringpark en de Tt Melissaweg/Softwareweg). Groenstrook in de Krasseurstraat biedt naast Klaprozenweg optie voor een ecologische groenverbinding.
6	Verbinding Sportpark Oostzaan en het IJ	De groenstructuur bij Sportpark Oostzaan is een belangrijke verbinding. Het verbindt Oostertocht met de Waterlandse Zeedijk en via Zijkanaal I met het IJ.
7	Noorder IJplas: verbeteren recreatie door inrichting van het gebied een kwaliteitsimpuls te geven.	De Noorder IJplas ligt als solitair groenelement in de hoofdgroenstructuur. Op dit moment wordt gewerkt aan een visie de Noorder IJplas te transformeren tot stadspark in het kader van de HavenStad transformatie. Opgave is het gebied op twee wijzen sterk te verbinden aan het landschappelijke en groenstructuur van de stad. 1). Aan de Waterlandse Zeedijk / IJdijk (onderdeel van een 400km lange dijk). Dit is voor de Noorder IJplas een beeldbepalende hoofddrager en cultuurhistorische route waar functies aan gekoppeld kunnen worden. En 2). aan de Oostertocht-Westertocht (zie punt 5). Het is van belang dat rekening wordt gehouden met het behoud en versterking van struinnatuur en dat het onderdeel wordt van de groenstructuur.
8	Molenwijk: Vergroenen van de openbare ruimte	De Molenwijk is een erg groene buurt en gebouwd in een historische breek. Hierdoor ligt de Molenwijk ook lager dan de omliggende buurten omringd met een dijk. De aanwezigheid van het vele openbare groen resulteert in een kwalitatief mindere openbare ruimte. Het is daarom wenselijk om een kwaliteitslag te maken in het openbaar groen waaronder bij Diereneiland. Deze opgave is meegenomen in de principenota van Molenwijk.

Landschapspark Noordhollandsch kanaalzone

Het groen in stadsdeel Noord vormt het groene raamwerk. Het groene raamwerk is belangrijk in een groeiende stad.

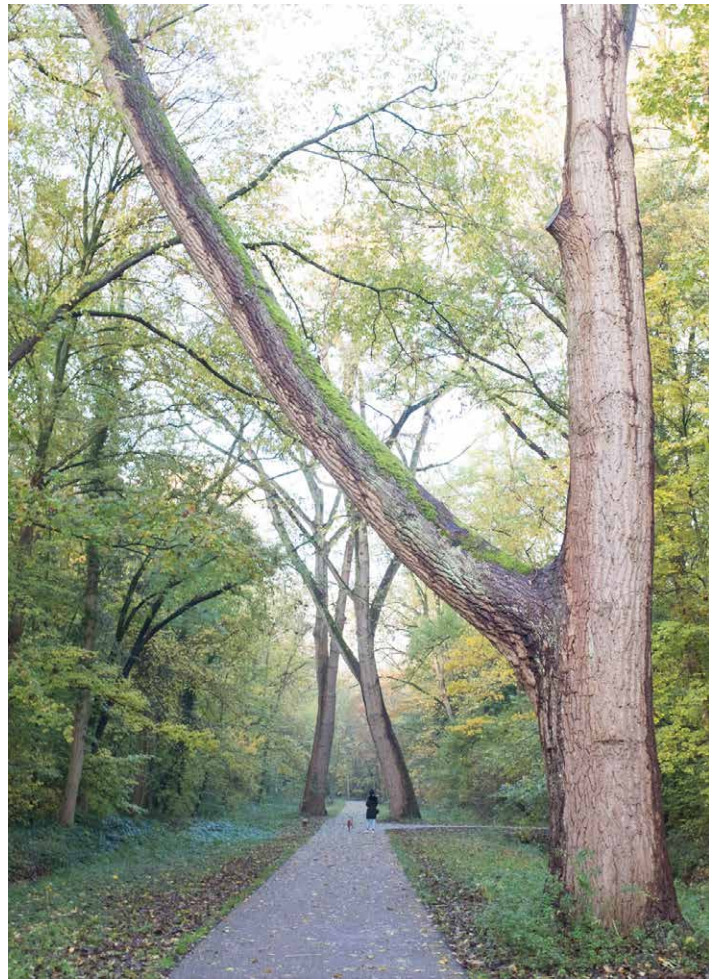
Buiksloterbreek

Groenstructuur Oostertocht & sportpark Oostzaan helen

Schellingwoudebreek, 2019

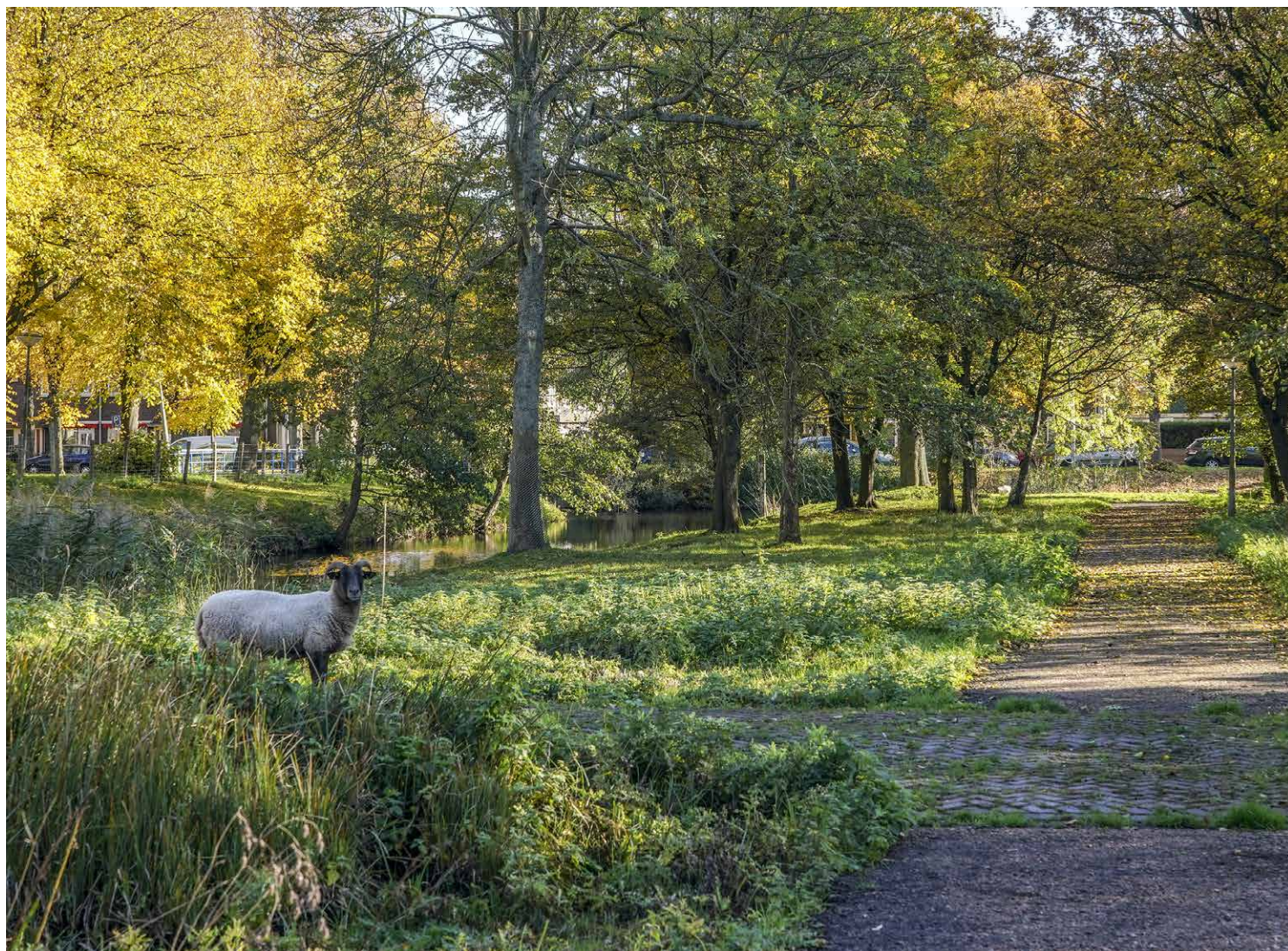
Het Vliegenbos, 2019

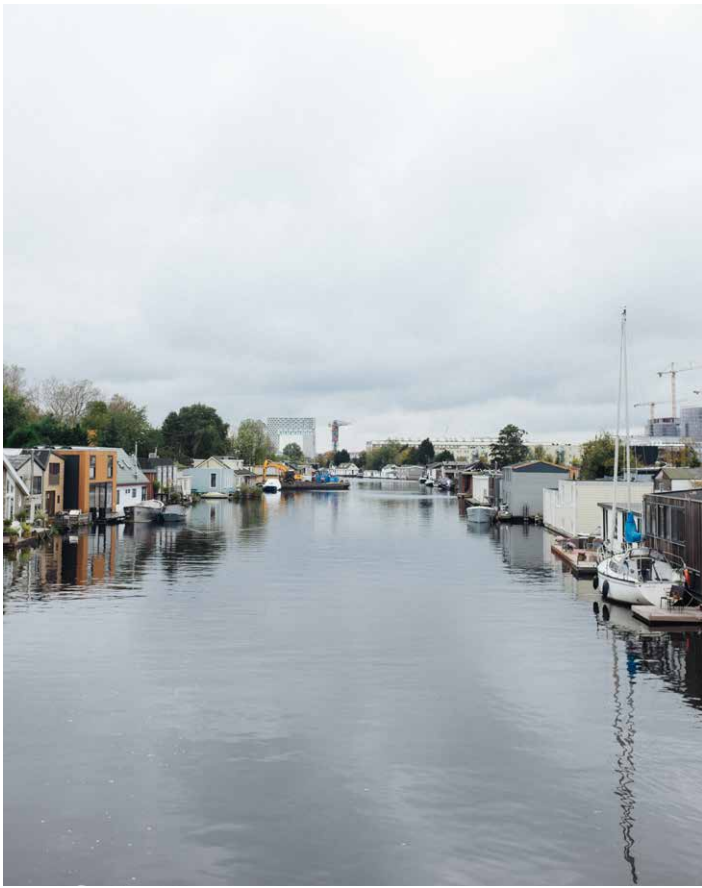
Landelijk Noord, 2019

Nr	Locatie	Opgave en achtergrond
8	Molenwijk: Vergroenen van de openbare ruimte	De Molenwijk is een erg groene buurt en gebouwd in een historische breek. Hierdoor ligt de Molenwijk ook lager dan de omliggende buurten omringd met een dijk. De aanwezigheid van het vele openbare groen resulteert in een kwalitatief mindere openbare ruimte. Het is daarom wenselijk om een kwaliteitslag te maken in het openbaar groen waaronder bij Diereneiland. Deze opgave is meegenomen in de principenota van Molenwijk.
9	Krijtmolenpark westzijde Noordhollandsch Kanaal in Banne Zuid	Krijtmolenpark (Banne Zuid) ontwerpen op basis van cultuurhistorische context van polder en Waterlandse Zeedijk. Groene en ecologische verbindingen met Banne Zuid maken, voorkant park aan oever kanaal. Kinderboerderij naar buiten keren en molen inpassen.
10	Zijkanaal I: vergroenen van de oevers	Zijkanaal I is ooit het IJ geweest. Voorafgaand aan de inpoldering en aanplempingen van land, beschermde de Waterlandse Zeedijk het land tegen de zee. Door de aanplemping van Cornelis Douwes is Zijkanaal I ontstaan. Het is wenselijk om de oevers langs Zijkanaal I te vergroenen en verzachten zodat het bijdraagt aan de ecologie en biodiversiteit van de stad.
11	Landschapszone Kadoelen	Landschapszone Kadoelen kent nog steeds de oorspronkelijke Waterlandse veenweideverkaveling. Het is voornamelijk in gebruik als sportvelden, manege en volkstuinen. Opgave is deze functies beter in te bedden in deze karakteristieke zone tussen Waterland en de Waterlandse Zeedijk en om groene-, ecologisch en recreatieve verbindingen te maken. In dit gebied leeft de Noordse woelmuis binnen de ringweg van Amsterdam; kansen deze bijzondere natuur dieper de stad in te krijgen.
12	Buiksloterbreekpark	Het Buiksloterbreekpark is in de hoofdgroenstructuur aangewezen als ruigte- en struinnatuur. De aanwezigheid van de breek verwijst naar de historische dijkdoorbraak. Het park rond de breek wordt heringericht zodat de historische Buiksloterbreek en de connectie met de dijk weer tot zijn recht komt.
13	Vergroenen IJdoornlaan	De IJdoornlaan is een lange verkeersverbinding door Amsterdam Noord. Onderzocht gaat worden waar het mogelijk is om de IJdoornlaan te vergroenen. Denk aan groene en bloemrijke bermen en/of bomen die bijdragen aan de biodiversiteit.
14	Kwaliteitsimpuls Vliegenbos	Door o.a. de transformatie van het Hamerkwartier neemt de druk op het Vliegenbos toe. Voor het Vliegenbos loopt op dit moment een apart participatietraject waarin gesproken wordt over kwaliteitsimpulsen voor het Vliegenbos.
15	Verbinding Vliegenbos - Rietland	Onderzoeken hoe we op ecologisch gebied en als route het Vliegenbos en Rietland met elkaar kunnen verbinden. Ecologische voorbeelden zijn via vaste verbinding of via drijvende mangrove bosjes of floatlands.
16	Noorderpark	Het stadspark Noorderpark is onderdeel van de landschapsparken Waterlandse Zeedijk en Noordhollandsch kanaalzone waarvan deze Integrale Landschapskaart aangeeft dat dit kernopgaven zijn voor Amsterdam-Noord. Voor Noorderpark gelden o.a. de opgaven: • Verbinden twee hoofdgroenstructuren Noorderpark en Vliegenbos; • Het Noorderpark is onder landschapsarchitectuur aangelegd. Om het ontwerp van West 8 te vervolmaken is de zuidelijke (fiets)brug wenselijk over het Noordhollandsch kanaal. Daarmee zijn buurten beter verbonden, wordt het circuit in het park compleet en wordt de centrale verblijfsplek versterkt; • Maken Specifieke Kansenkaart Noorderpark om het landschapsarchitectonische ontwerp van West 8 af te ronden en samenhangend en gemotiveerd aanvragen voor (verschillende) financiering te kunnen doen. In de Kansenkaart komt aan bod: de landschappelijke structuur en aansluiting met Sixhaven versterken langs de zuidzijde, richting Buiksloterweg. Activiteitenterrein en speelbos in het middengebied inrichten en Noorderpark West herinrichten. Verbindingen omliggende buurten verbeteren. Entrees park met buurtstraten verbinden. Wingerdweg inrichten als parklaan; door de straatinrichting worden woningen en park weer verbonden (conform cultuurhistorisch stedenbouwkundig plan van de Bloemenbuurt/Volewijk). Zie ook punt 17 en 24.
17	Metroknoop Noorderpark	Metroknoop (dek) Noorderpark vergroenen, beter oversteekbaar en entree Noorderpark toegankelijker maken.
18	Baanakkerspark	Het Baanakkerspark vormt een totaalontwerp met de bebouwing van de IJperveld- en Jisperveldstraat. In de stijl van de 70-er jaren is de Buikslotermeerpolderdijk daarbij in de breedte van het park opgerekt. Hoewel de kernopgave voor Polders van deze Integrale Landschapskaart (zie pag. 11) aangeeft bij polders de cultuurhistorische steile dijk leesbaar te houden, koesteren we hier de uitzondering. Het Baanakkerspark heeft de potentie uit te groeien tot een volwaardig stadspark, van boven bij de polderringsloot tot de Th. Weeversweg. Opgave is het park te verbeteren op basis van de ontworpen landschappelijke karakteristieken en het ecologisch en recreatief te optimaliseren. Onderzoek hoe het bestaande programma aangevuld kan worden met o.a. horeca en hoe de schooltuinen beter in het park geïntegreerd kunnen worden. De schooltuinen dienen een functionele schakel te vormen tussen Het Baanakkerspark en de recreatieve groene zone rondom de Waalenburgsingel.
19	Schellingwoudebreek, Schellingwouderdijk en Nieuwendammerdijk	Ten zuiden van de Schellingwoudebreek reiken de Schellingwouderdijk en Nieuwendammerdijk naar elkaar; het oorspronkelijke dijklichaam is doorbroken. De opgave is op deze locatie de twee dijkdelen weer te verbinden met een dijklichaam, landschappelijke inrichting en doorgaande route (o.a. fietspad). De Schellingwoudebreek is verzakt waardoor een kostbare herinrichting nodig is. Afgezien daarvan verkeert het park momenteel in goede staat. Om de historische relatie Schellingwoudebreek en dijk te herstellen is het wenselijk zichtlijnen te maken van dijk naar Schellingwoudebreek en naar het IJ. Ook de verbinding met de groenstructuur naar het Baanakkerspark via het Koedijkpad dient hierin meegenomen te worden.

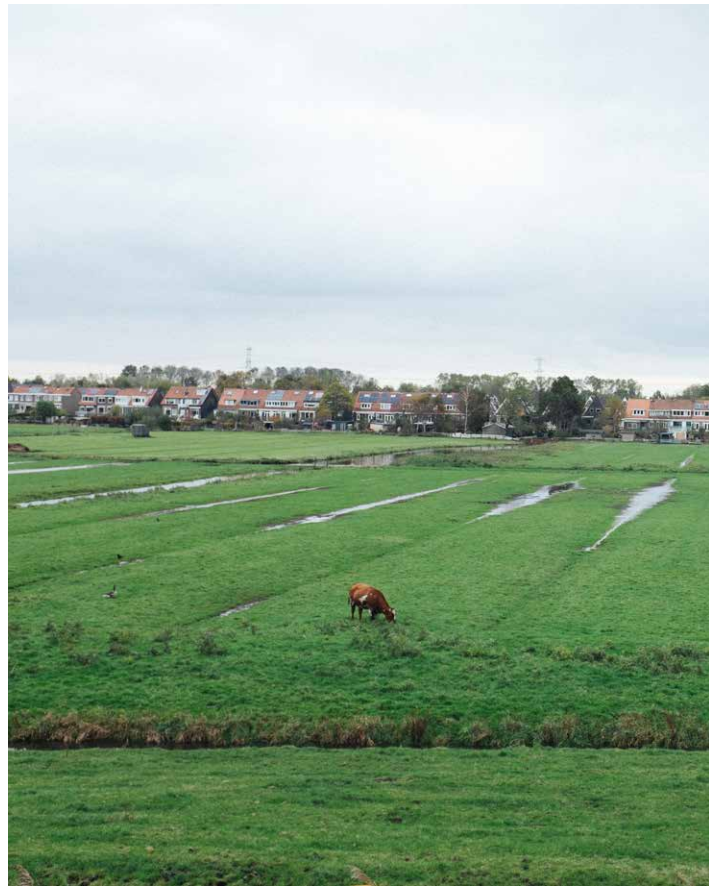
Nr	Locatie	Opgave en achtergrond
20	Landelijk Noord	Waterland kampt met inklinking van het veenweide landschap. Het is wenselijk om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om verdere inklinking tegen te gaan. Dit onderwerp valt buiten de Integrale Landschapskaart en wordt aangepakt in specifieke Landelijk Noord-projecten en programma's.
21	Poppendamergouw	Natuurlijke route voor de ringslang die aansluit op de dijk.
22	Groenboog	Voor de Groenboog wordt een integrale visie opgesteld waarin het gebied gaat transformeren van stadsrand naar een landschappelijke voorkant van de stad met onder andere sport, spelen, ontspanning en recreatie.
23	Wilmkebreek	Wilmkebreekpolder is een rustgebied voor weidevogels. Het is een voor weidevogels unieke locatie doordat het niet openbaar toegankelijk is voor de mens. Dit dient behouden te blijven.
24	Nieuwe Leeuwarderweg	Vergroenen damwanden Nieuwe Leeuwarderweg
25	Waterlandse Zeedijk - Noorder IJplas	De Integrale Landschapskaart Noord heeft als opgave een landschapspark te maken van de gehele Waterlandse Zeedijk en de aanliggende groengebieden. Noorder IJplas is een van die gebieden aan de Waterlandse Zeedijk. Het doodlopen van de Waterlandse Zeedijk bij de Coen-knoop maakt het een ontbrekende schakel die geheeld dient te worden. Aansluitend kan de Waterlandse Zeedijkroute binnen de Noorder IJplas en de aansluiting daarvan op de IJdijk van Zaandam als hoofdroute/hoofdstructuur benadrukt worden.
26	IJ-oeverpark	Buiksloterham ligt op een plek waar twee belangrijke metropolitane groenstructuren samen komen. De eerste is de Noordhollandsch Kanaalzone die het grootschalige open landschap van Waterland met het IJ en het centrum verbindt. De tweede is de landschapszone langs het Zijkanaal/Nieuwe Gouw (Kadoelen), die Buiksloterham verbindt met het landschap van het Twiske. Deze twee groenstructuren ontmoeten elkaar ter weerszijden van Buiksloterham, waar ze uitkomen in het beoogde Oeverpark langs het IJ. De groenstructuur langs de IJdoornlaan verbindt de twee genoemde landschappelijke zones.
27	Johan van Hasseltkanaal	Een tweede en derde verbinding in Buiksloterham zou kunnen worden gemaakt ter hoogte van de Buiksloterbreek en ter hoogte van het Johan van Hasseltkanaal. Door het IJ-Oeverpark verder te ontwikkelen, wordt Landschapszone Kadoelen via het IJ verbonden met het Noorderpark.

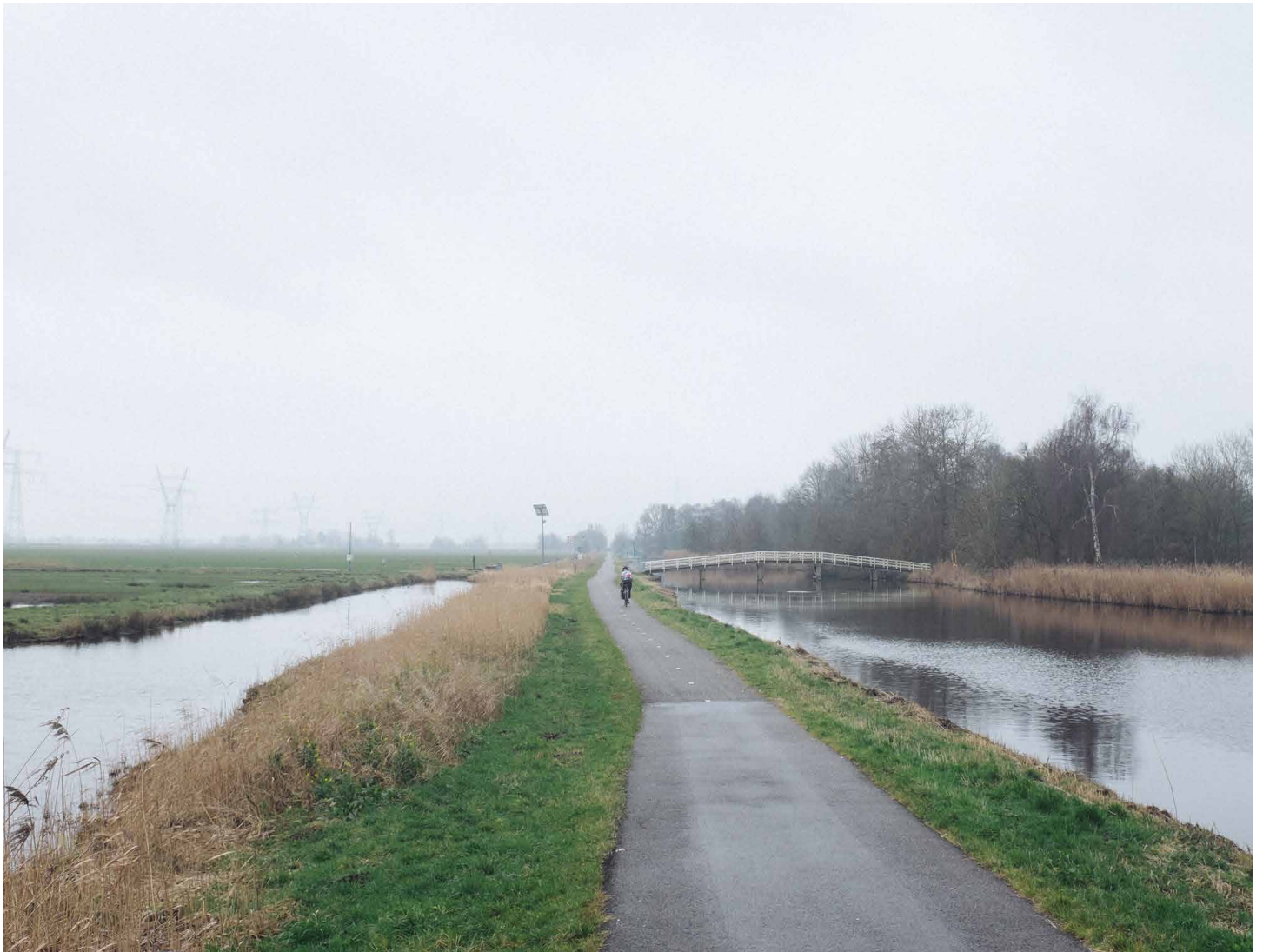
Groenstrook langs Oostertocht

Zijkanaal I (2020)

Wilmkebreek (2020)

Groenboog en Zwarte Gouw (2020)

3.3 Water

Het water is een belangrijk element in de historische en bestaande structuur van Amsterdam-Noord. De kracht van de zee zorgde voor dijkdoorbraken in de historische Waterlandse Zeedijk. Door afkalving van de grond ontstonden er meren in het landschap die op een later tijdstip zijn drooggelegd tot polders. Tussen stad en land liggen nog vele (historische) vaarroutes. Niet alle routes zijn meer bevaarbaar en dienen hersteld te worden. Denk bijvoorbeeld aan de Waterlandse Melkschuit waarbij boeren hun melk vanuit Waterland naar het centrum van Amsterdam brachten. Stad en land dient weer via de waterwegen met elkaar in verbinding te staan en de polders dienen weer tot hun recht te komen als historische watersystemen.

Amsterdam-Noord kent volgende kenmerkende waterstructuren:

Waterlandse Zeedijk

Waterlandse Zeedijk is van origine een herkenbare structuur. In het verleden lag de dijk volledig aan het 't IJ maar door verloop van de jaren is het onderdeel gaan uit maken van het stedelijk netwerk. Speerpunt is om de gehele benedensloot achter de dijk in ere te herstellen.

Noordhollandsch kanaal

De Noordhollandsch kanaalzone is de hoofdverbinding tussen 't IJ en Waterland. De ambitie is om een zone te maken waarbij water een belangrijke schakel vormt in het verbinden met Waterland. De belevingswaarde voor de zone zal versterkt worden. Dit kan door bijvoorbeeld het realiseren van roeigebieden. Oevers dienen zoveel als mogelijk natuurvriendelijke te worden ingericht.

Landelijk Noord

Waterland kampt met inklinking van het veenweidelandschap. Ten behoeve van de bodemdaling en klimaatverandering dient ruimte gecreëerd te worden voor het water om het waterniveau op peil te houden. Een mogelijkheid is om door middel van sluisjes het peilniveau te neutraliseren. Dit biedt ook de mogelijkheid om vaarroute te verbeteren en stad en land via het water met elkaar te verbinden.

In Waterland liggen kansen om oude polders in te zetten als waterberging met als doel het zoetwater vast te houden. Hierdoor draagt het bij aan droogte, watertekort en waterkwaliteit.

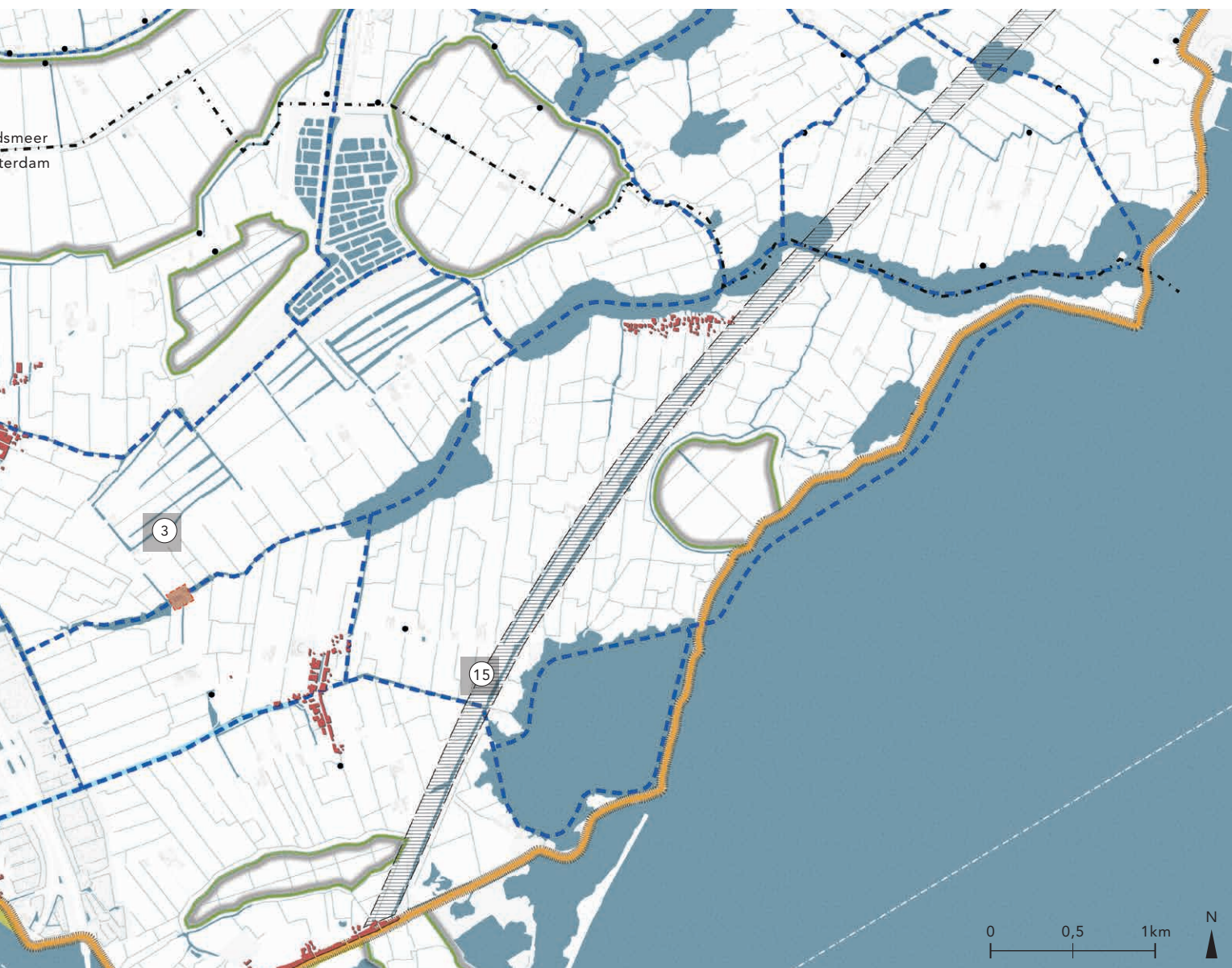
Herstellen (historische) vaarroutes

De vaarroutes van de Waterlande Melkschuit zijn waarschijnlijk één van de oudste vaarroutes in Amsterdam-Noord die het centrum van Amsterdam verbinden met het landelijk gebied. Het is wenselijk om te onderzoeken of het mogelijk is om deze vaarroutes te herstellen voor kano's en fluisterbootjes zodat stad en land via het water weer verbonden worden.

Structuurkaart WATER

Het totaal aan opgaven ter versterking van de Integrale Landschaps- en Groenstructuur van Amsterdam-Noord is de som van de kaarten op pag. 10 en 11 (Kernopgaven Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord), pag. 22 en 23 (Structuurkaart LANDSCHAP), pag. 34 en 35 (Structuurkaart GROEN en ECOLOGIE), pag. 44 en 45 (Structuurkaart WATER) en pag. 52 en 53 (Structuurkaart GEBRUIK).

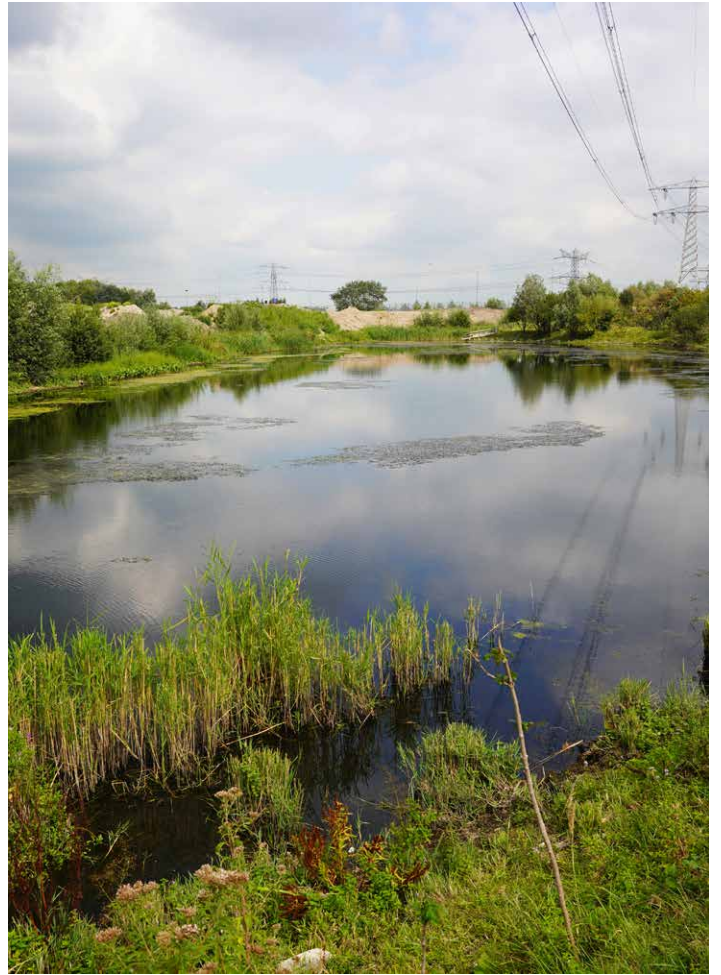
Legenda:

- Waterlandse Zeedijk - Primaire waterkering;
- Waterlandse Zeedijk - Dijkdoorbraken;
- Polder dijk/ringsloten;
- Bestaande water;
- Veenweide sloten;
- Historische wateren;
- Historische Waterlandse melkschuit route, nog zichtbaar;
- Historische Waterlandse melkschuit route, verdwenen;
- Vaarroute netwerk NL;
- Recreatieve vaarroutes;
- Barrières;
- Havens;
- Pontverbindingen;
- Historische kernen;
- ▲ Zichtlijnen vanaf Waterlandse Zeedijk versterken;
- Gemalen;
- Sluizen.

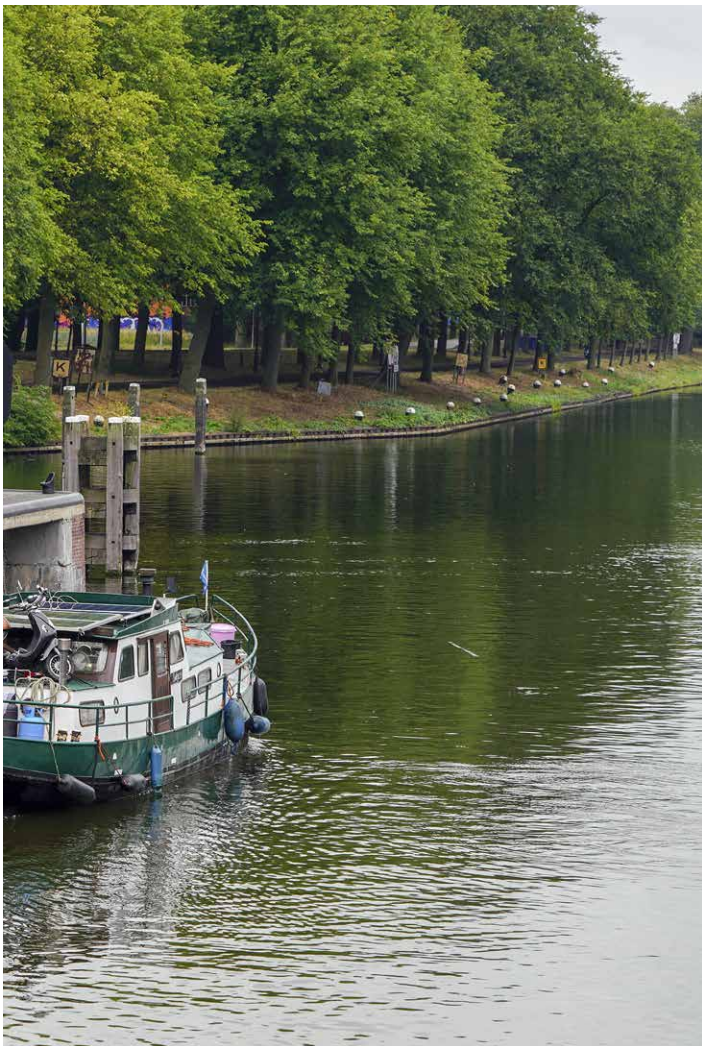
Nr.	Locatie	Opgaven en achtergrond
	Gebiedsoverstijgend	
1	Waterlandse Zeedijk	Waterlandse Zeedijk is een herkenbare structuur van origine. In het verleden lag de dijk volledig aan het 't IJ maar door verloop van de jaren is het onderdeel gaan uit maken van het stedelijk netwerk. Speerpunt is om de gehele benedensloot achter de dijk in ere te herstellen.
2	Noordhollandsch Kanaalzone	De Noordhollandsch Kanaalzone is de hoofdverbinding tussen 't IJ en Waterland. De ambitie is om een zone te maken waarbij water een belangrijke schakel vormt in het verbinden met Waterland. De belevingswaarde voor de zone zal versterkt worden. Dit kan door bijvoorbeeld het realiseren van roeigebieden. Oevers dienen zoveel als mogelijk natuurvriendelijk te worden ingericht.
3	Waterland	Waterland kampt met inklinking van het veenweidelandschap. Ten behoeve van de bodemdaling en klimaatverandering dient ruimte gecreëerd te worden voor het water om het waterniveau op peil te houden. Een mogelijkheid is om door middel van sluisjes het peilniveau te neutraliseren. Dit biedt ook de mogelijkheid om vaarroute en verbinding voor vissen te verbeteren en stad en land via het water met elkaar te verbinden. In Waterland liggen kansen om oude polders in te zetten als waterberging met als doel het zoetwater vast te houden. Hierdoor draagt het bij aan droogte, watertekort en waterkwaliteit.
	(historische) Vaarroutes herstellen	De vaarroutes van de Waterlandse Melkschuit zijn waarschijnlijk één van de oudste vaarroutes in Amsterdam-Noord die het centrum van Amsterdam verbinden met het landelijk gebied. Het is wenselijk om te onderzoeken of het mogelijk is om deze vaarroutes te herstellen voor kano's en fluisterbootjes zodat stad en land via het water weer verbonden worden.
	Buurtwaterstructuur	Groene blauwe verbindingen tussen stad en het landschap dienen zowel voor de recreant als flora en fauna. De wateroevers dienen natuurvriendelijke en zachte oevers te worden. Kansen om de waterstructuur te helen die verloren zijn gegaan waaronder de ringsloot van de polders. De wijkstructuur vormt een belangrijke watersysteem om het stedelijke gebied zoveel als kan van droge voeten te voorzien.
	Polders als waterberging	Onderzoeken welke polders in Waterland mogelijkheden bieden om ingezet te worden als waterberging met als doel het zoetwater vast te houden. Hierdoor draagt het bij aan droogte, watertekort en waterkwaliteit.
	Uitzichtpunten	Om de beleving van het water te versterken en daarmee het ontstaan van Amsterdam-Noord zichtbaar te maken, zijn op de kaart locaties aangewezen waar zichtlijnen van belang zijn. Deze bevinden zich voornamelijk rondom de breken waar het vanaf de dijk het IJ en de historische breek te zien zijn.
	Knelpunt kanonetwerk	In de bestaande waterstructuren zitten een aantal knelpunten die de vaarbaarheid beperken. Het is wenselijk om de aangegeven knelpunten op de waterkaart op te lossen. Ten Noorden van het Baanackerspark zitten twee knelpunten die de vaarbaarheid tussen stad en land blokkeren.
	Breken	Voor de breken die Amsterdam Noord rijk is, dient de beleving van de breek centraal te staan. Vanaf de dijk zijn zichtlijnen op de dijk en waar mogelijk op het IJ wenselijk. Voor bijvoorbeeld de Schellingwouderbreek is een zichtlijn van het IJ en op de breek mogelijk.
4	Noorder IJplas	Recreatieve plek aan het water, strand en zwemwater met bijzondere natuurwaarden. De Noorder IJplas transformeert naar stadspark met struinnatuur in het kader van Havenstad. Op het gebied van water dient het een recreatieve plek te worden met een kleinschalig strand en waar gezwommen kan worden.
5	NDSM	In de Watervisie Amsterdam 2040 is voor NDSM opgenomen dat onderzocht wordt of hier ruimte is voor een nieuwe locatie voor passagiersvaart en een nieuwe locatie voor de riviercruise.
6	Buiksloterham	In de Watervisie Amsterdam 2040 is voor Buiksloterham opgenomen dat het een potentiële locatie is voor een drijvend zwembad en het uitbreiden of nieuw aanleggen van een jachthaven.
7	Sixhaven	In de Watervisie Amsterdam 2040 is Sixhaven aangewezen als metropolitane voorziening of plek aan het water.
8	Hamerkwartier	In de Watervisie Amsterdam 2040 is het Hamerkwartier aangewezen als metropolitane voorziening of plek aan het water.
9	Zijkanaal K	Wenselijkheid recht doortrekken kanaal K bestuderen (verbinding IJ).
10	Schellingwouderbreek	De Schellingwouderbreek is onderdeel van de Schellingwouderzone. Uitgangspunten voor deze breek is om de beleving van de breek zichtbaar te maken door bijvoorbeeld de zichtlijnen vanaf de dijk op de breek en het IJ te versterken. Hierdoor wordt de beleving van de breek en de kracht van het water op de dijk weer zichtbaar. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is om hier te kunnen varen door onder andere een sluisje tussen de breek en het IJ te realiseren waardoor het achterland/water bereikbaar wordt vanaf het IJ en vissen zoals de paling de stadsboezem kan bereiken. Ook wordt onderzocht in hoeverre zachte oevers gerealiseerd kunnen worden. Bij eventuele ingrepen dient rekening te worden gehouden met de dieren die leven in de breek.

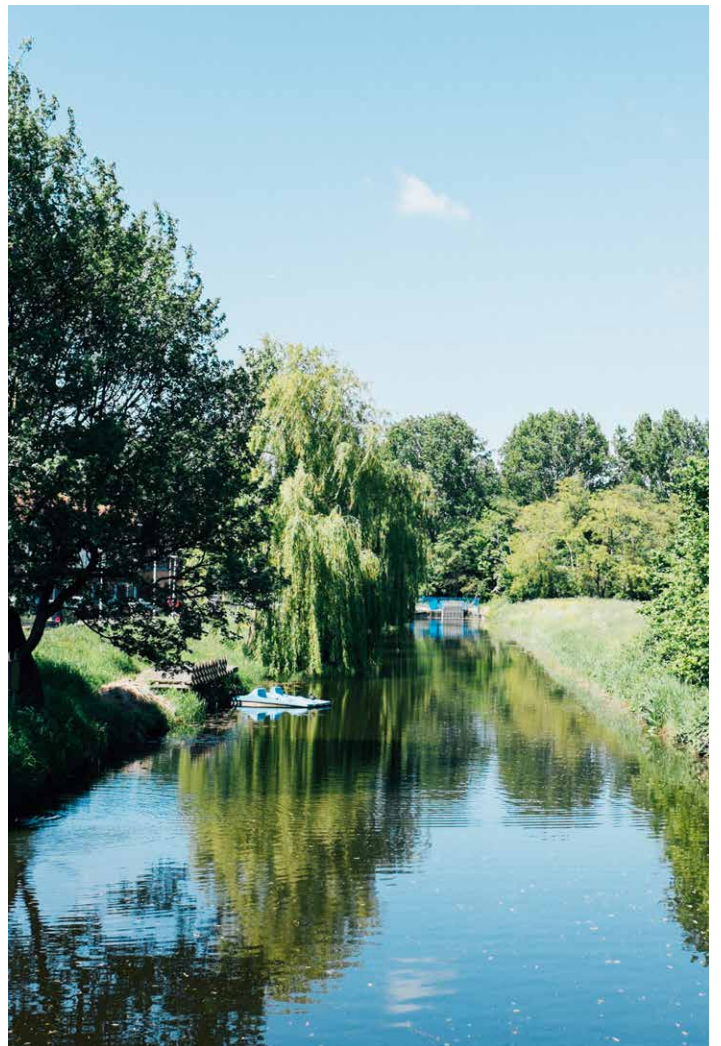
Uitzicht vanaf Schellingwouderbrug

Noorder IJplas

Noordhollandsch Kanaal

Ringsloot

Kadoelen landschapszone, 2019

Weersloot, Waterland, 2019

Nr.	Locatie	Opgaven en achtergrond
11	Uitzichtpunt Wilmkebrek	Onderzoeken of bij het gemaal aan de Kadoelenweg een uitzichtpunt mogelijk is zodat men niet alleen vanaf de Landsmeerderdijk, maar ook vanaf de Kadoelenweg kan genieten van de Wilmkebrek.
12	Herstellen vaarverbinding naar Twiske	Het Twiske is een oorspronkelijke veenrivier door het veenweidelandschap. Een deel valt nog als brede sloot met natuurlijke rietkragen binnen de ring. Onderzocht gaat worden of via de oude overtoom cq de nog onder de grond aanwezige sluis een link (kano-overstap) gelegd kan worden naar het Zijkanaal I. De meervleermuis maakt gebruik van deze oude waterstructuur en heeft donkere en natuurvriendelijke oevers nodig.
13	Knelpunt Landschapszone Kadoelen/ Kadoelerbreek	Nabij het muziekgebouw het Gemaal ligt de ambitie om een vaarroute te creëren door de Landschapszone Kadoelen en zo de verbinding te leggen met Landelijk Noord. Onderzocht gaat worden of bij de Kadoelerbreek een overhaal voor roeiboten mogelijk is.
14	Knelpunt Schellingwouderbreek via ringsloot	Het is de wens om te onderzoeken om de vaarroute via de Schellingwouderbreek te herstellen en het zicht op het IJ te versterken. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de vleermuizenkolonie van de brek.
15	Goudriaankanaal	Het Goudriaankanaal is een kanaal met een uniek verhaal dat zichtbaar dient te blijven in het landschap. We gaan onderzoeken (ook in relatie tot weidevogels) of er een smal pad in de kanaalzone kan komen. Het kan voor de recreant een bijzondere locatie-specifieke ervaring opleveren.

Waterlandse Zeedijk sloot, 2019

3.4 Gebruik

De groene, water en landschappelijke structuren dragen bij aan beweging. Het landschap nodigt bewoners uit te gaan bewegen. Een rondje lopen door het buurtgroen, fietsen door de landschappelijke zones, sporten in het park of de sportvelden, of lekker rustig te tuinieren op één van de volkstuinparken.

Amsterdam-Noord heeft onderstaande programmatische opgaven voor gebruik, en opgaven ter bevordering van het openbare karakter. Het hangt sterk samen met de landschappelijke structuren.

Landschapspark Waterlandse Zeedijk

De Waterlandse Zeedijk is één van de belangrijkste cultuurhistorische relictten in Amsterdam-Noord. De dijk brengt de groenstructuren bij elkaar. De ambitie is om de Waterlandse Zeedijk daar waar nodig te helen volgens de landschappelijke principes. De dijk wordt hierdoor een landschapspark waarin alle dijk-gerelateerde parken samen komen als een groene ruggengraat van Noord. De maat van de Waterlandse Zeedijk is van belang voor het landschapspark. Knelpunten of ontbrekende schakels dienen versterkt te worden.

Groennet verbinden met de groenstructuren

Het groennet zijn de aantrekkelijke recreatieve fietspaden die je via lange lijnen door groengebieden van A naar B brengen.

Lange lijnen doortrekken

Voor lange verbindingen tussen stad en landschap dienen groene landschappelijke structuren doorgetrokken te worden door sportvelden en/of tuinparken waardoor deze onderdeel worden van het landschap.

Recreatieve routes

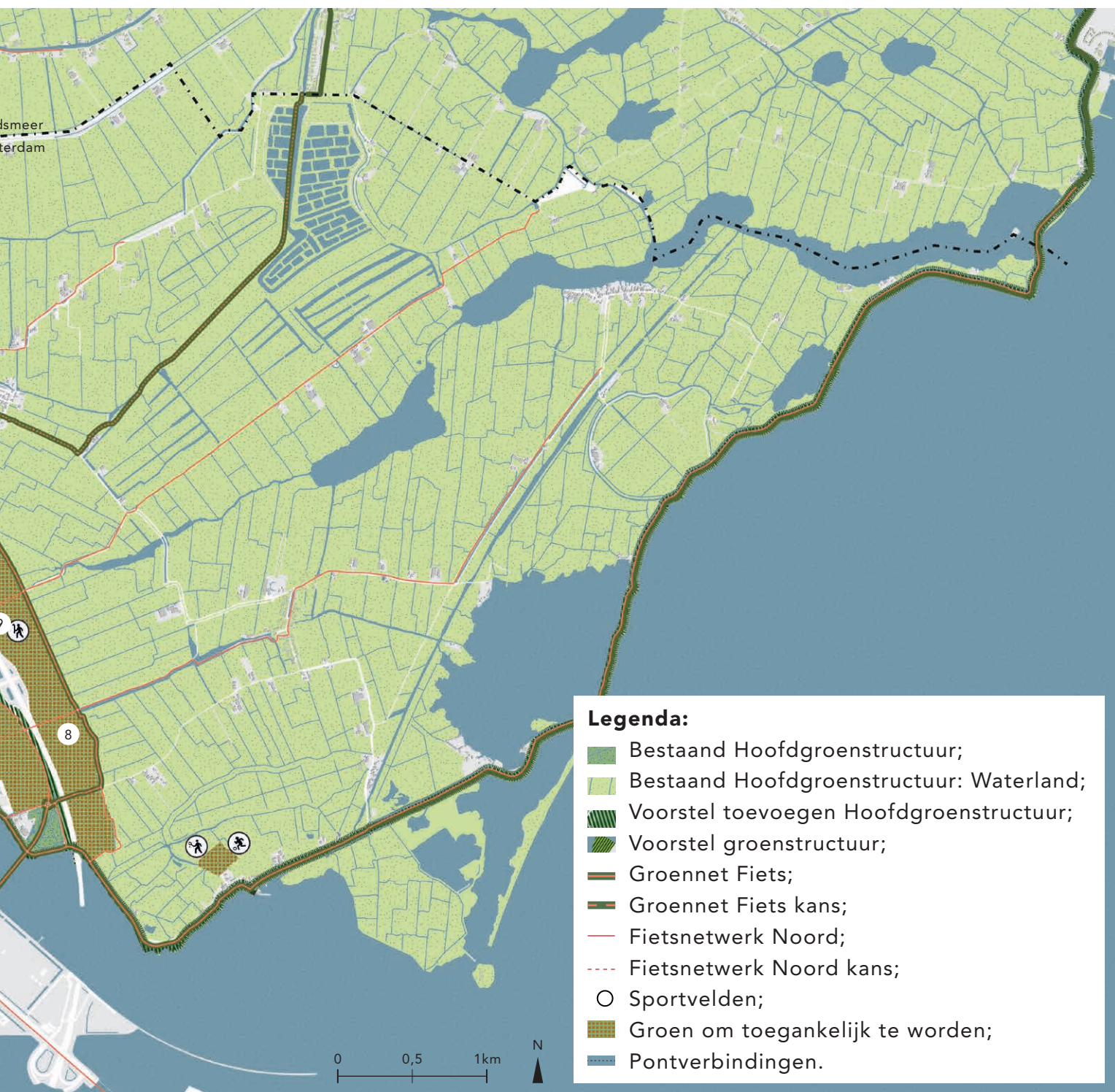
Recreatieve routes op buurniveau dienen gekoppeld te worden aan de grotere groen- en waterstructuren. Bewoners dienen zich makkelijk te kunnen verplaatsen via en in het groen.

Openbaarheid groen

Niet al het groen is openbaar. Denk bijvoorbeeld aan volkstuinen en sportparken. Beide maken vaak onderdeel uit van een groenstructuur. Ter versterking van het groen is het wenselijk om te onderzoeken hoe semi-openbare gebieden onderdeel kunnen worden van het groene raamwerk.

Structuurkaart GEBRUIK

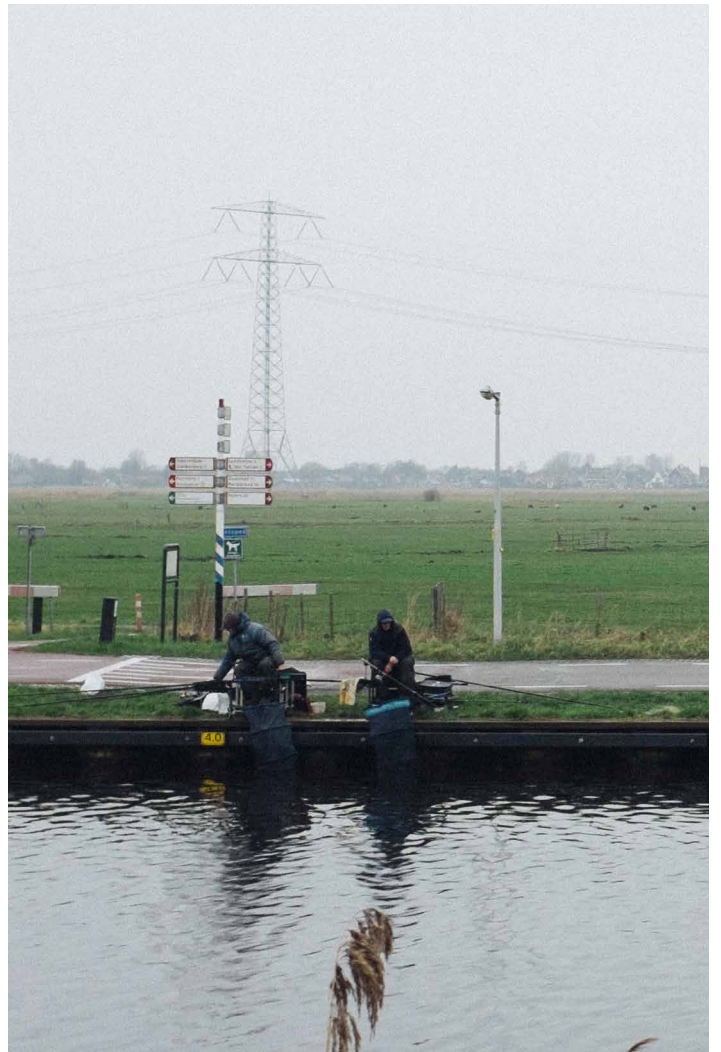

Het totaal aan opgaven ter versterking van de Integrale Landschaps- en Groenstructuur van Amsterdam-Noord is de som van de kaarten op pag. 10 en 11 (Kernopgaven Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord), pag. 22 en 23 (Structuurkaart LANDSCHAP), pag. 34 en 35 (Structuurkaart GROEN en ECOLOGIE), pag. 44 en 45 (Structuurkaart WATER) en pag. 52 en 53 (Structuurkaart GEBRUIK).

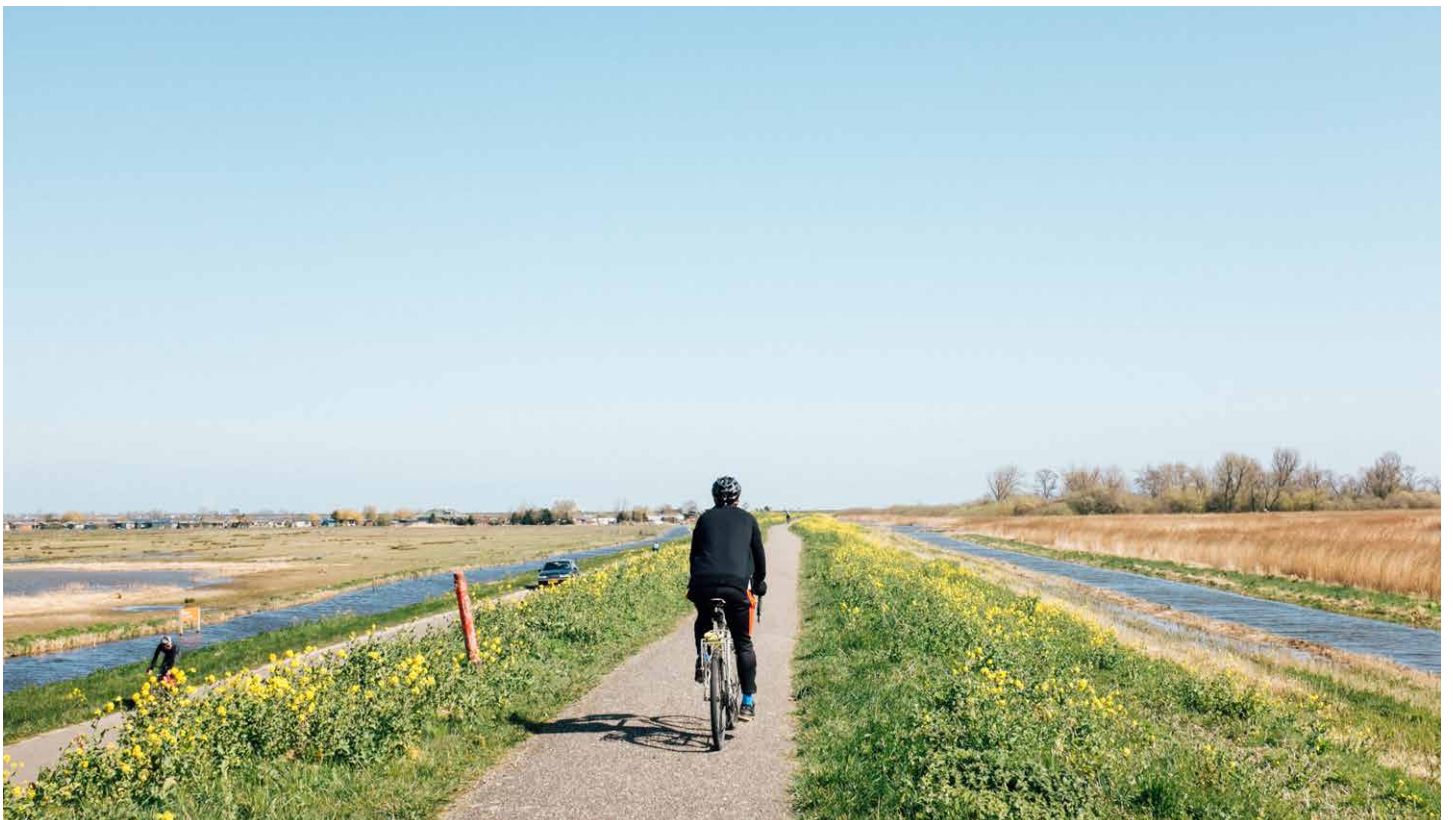
Nr.	Locatie en ambities	Opgaven en achtergrond
	Gebiedsoverstijgende ambities	
	Groennet Fiets	Het Groennet bestaat uit comfortabele routes door een veilige, gezonde, aantrekkelijke, groene omgeving, zoveel mogelijk ontvloten van het autoverkeer. Daarnaast worden door de groene routes belangrijke groengebieden binnen en buiten de stad met elkaar verbonden. Het groennet wordt zoveel als mogelijk aangesloten op landelijke fietspaden.
	Recreatieve routes	Naast het Groennet dienen ook recreatieve routes op buurniveau gekoppeld te worden aan de grotere groenstructuren. Bewoners dienen zich makkelijk te kunnen verplaatsen via en in het groen.
	Verbindingen tussen stad en land	Het gebruik voor de stad in Landelijk Noord bevorderen door verbeteren entrees (met name de onderdoorgangen onder de A10), langzaam verkeer- en vaarroutes. Onderdoorgang bij de Weersloot vergroten. De onderdoorgangen van de A10 dienen een veilige en prettige verblijfskwaliteit te hebben. Route oude veenrivier de Die weer in beeld brengen. Zowel in Landelijk Noord bij Volkstuinpark Buikslootermeer en binnen Noord als aanhechting bij de Grote Die. Lange lijnen doortrekken. Voor lange verbindingen tussen stad en landschap dienen groene landschappelijke structuren doorgetrokken te worden door sportvelden en/of volkstuinparken waardoor deze onderdeel worden van het landschap.
	Openbaarheid groen (sportparken, volkstuinen & begraafplaatsen)	Ondanks het vele groen in Amsterdam-Noord, is niet al het groen openbaar toegankelijk. Denk bijvoorbeeld aan volkstuinen, sportparken en begraafplaatsen. Deze gebieden kunnen meer dan in zichzelf gekeerde monofunctionele enclaves zijn. Het kan samenhangend ingebed worden in het groene raamwerk van de stad en betekenis hebben voor mens en ecologie. Volkstuinen in de stadrand beter hechten aan het stedelijk weefsel en toegankelijker en openbaar toegankelijk maken. Relatie rand volkstuinen met open Waterland versterken.
	Hardlooperoutes & beweegroutes	Door het stadsdeel liggen meerdere hardlooperoutes die verbonden zijn met de landschappelijke structuren van Noord. Ook zijn er beweegroutes. Langs deze routes staan sport- en speeltoestellen waar mensen uitgenodigd worden om te bewegen. Waar mogelijk onderzoeken we of er hardlooperoutes of beweegroutes toegevoegd kunnen worden.
	Laarzenpaden	In de Kadoelenbreek en Necsiopark (Schellingwouderbreekpark) wordt onderzocht in hoeverre een laarzenpad gerealiseerd kan worden. Bij de Kadoelenbreek is het dan mogelijk om en rondje rondom de breek te truien. Ook wordt gekeken of er op meerdere locaties een laarzenpad mogelijk is.
	Natuurspeeltuinen	Uitnodigende natuurspeeltuinen zijn belangrijk om kinderen te laten spelen en bewegen. Een mogelijkheid voor natuurspeeltuinen zijn de volkstuinen. Eén van de beleidsintenties van gemeente Amsterdam is om volkstuinen deels openbaar te maken en een breder programma toe te staan dat past binnen het landschappelijk ensemble. Natuurspeelplekken zijn bijvoorbeeld een mogelijkheid. In een verdere fase wordt dit onderzocht en ook waar overige natuurplekken wenselijk zijn.
	Streekgebonden activiteiten	Stimuleren duurzame streekelijke producten, natuurontwikkeling, ecotoerisme. Bij dit alles de karakteristieke beeldkwaliteit van Waterland behouden en versterken.
1	Uitzichtpunt Wilmkebrek	Zoals in de groenkaart is opgenomen is de Wilmkebrek polder een rustgebied voor weidevogels en een unieke locatie doordat het niet openbaar toegankelijk is voor de mens. Wel is het een mogelijkheid om te onderzoeken of bij het gemaal aan de Kadoelenweg een uitzichtpunt mogelijk is zodat men niet alleen vanaf de Landsmeerderdijk, maar ook vanaf de Kadoelenweg kan genieten van de Wilmkebrek.
2	Openluchttheater Tuindorp Oostzaan	In de groenkaart is aangegeven dat de groenstructuur bij sportpark Oostzaan een belangrijke verbinding is tussen de Waterlandse Zeedijk en het IJ. Tussen het groen ligt een openluchttheater verscholen. Het is de wens om het openluchttheater en natuurspeeltuin op te knappen.
3	Vliegenbos	Dat het drukker wordt in de stad is een feit en daarmee weten we ook dat het groen meer gebruikt gaat worden. Voor het Vliegenbos loopt een apart participatietraject waarin aandacht wordt besteed aan de toekomst van het Vliegenbos.
4	Baanakkerspark	Voor het Baanakkerspark ligt de kans om het te transformeren naar stadspark. Het verbeteren van doorgaande routes, sociale veiligheid en het toevoegen van programma zoals horeca, sport- en speelvoorzieningen. Dit wordt in het kader van de ontwikkelbuurt Waterlandpleinbuurt uitgewerkt.

Groene recreatieve plekken aan het IJ

Vissen in het Noordhollandsch Kanaal

Fietsen over de Waterlandse Zeedijk ten noorden van Durgerdam

*Het landschap dient
bewoners van jong tot oud
uit te nodigen om te gaan
bewegen.*

Volkstuinpark Wijkergouw

Sportpark Kadoelen

Nr.	Locatie	Opgaven en achtergrond
5	Noorderpark	Versterken Noorderpark en programmeren als stadspark. Afronden plan West 8. Entrees (allen en vooral bij metro), verbindingen (zuidelijke brug) en programma spelen een belangrijke rol voor het stadspark.
6	Groenstrook Ooster- en Westertocht	De groenstrook langs de Ooster- en Westertocht is deels openbaar. Het is wenselijk om deze structuur openbaar te maken voor extensief gebruik omdat het onderdeel is van de ecologische hoofdstructuur. Hierbij kan gedacht worden aan wandelpaden en bankjes.
7	Schellingwoudebreek	Door de ruimte die de breek creëert is het een prettige plek om te recreëren. Ook deze groene ruimte kan beter benut worden door voorzieningen toe te voegen, zoals kleinschalige daghoreca of meer beweeg- en sportmogelijkheden.
8	Groenboog	De groenboog is een verzamelnaam van de huidige sportvelden, tuinparken, het Groene Veld (voorheen Sportdriehoek), de Walenburgsingel en Waterland. Allemaal liggen ze langs de A10. De komende jaren wordt gewerkt aan een integrale visie waarin het gebied gaat transformeren van stadsrand naar een landschappelijke voorkant van de stad. In die voorkant is ruimte voor onder andere sport, spelen, ontspanning en recreatie.
9	Sportpark de Weeren	Aanleg van 4 sportvelden en aanpak parkinfrastructuur, met ruimte voor andersoortig openbaar, sportief en recreatief gebruik. Schakel tussen Waterland, de "groenboog", aangrenzende tuinparken en de Waterlandpleinbuurt.
10	Sportpark Kadoelen	Onderzoek naar de herinrichting en mogelijke uitbreiding (o.a. terrein ten oosten en noordoosten van het vikingpad).
11	Sportpark Oostzanerwerf	Herinrichting en intensivering sportpark. Multifunctioneel, publiek toegankelijk, en efficiënter ingericht.
12	Buisklotermeerpark	In het kader van de ontwikkelbuurt De Kleine Wereld wordt onderzocht hoe het Buisklotermeerpark tussen De Kleine Wereld en de A10 een recreatieve functie kan krijgen. Denk bijvoorbeeld aan verbeterde entrees, sport- en spelaanleidingen, uitkijkt punt over het natuurlijke helofytenveld.
13	Sportparken Melkweg en Oostzanerwerf	Intensiveren sportparken Melkweg en Oostzanerwerf met meer sport in groene landschappelijke setting en mogelijk dubbelgrondgebruik in het kader van Havenstad.
14	IJ-oeverpark en Johan van Hasseltkanaal	Het te realiseren Oeverpark in Buiskloterham biedt ruimte voor circa 20.000 m² aan openbare buitensportvoorzieningen in vele vormen, met veel dubbelgebruik (integraal onderdeel van het parkontwerp). Het Johan van Hasseltkanaal gaat functioneren als centrale groen-blauwe openbare ruimte. Er wordt meer oppervlaktegroen toegevoegd waaronder via het ontwikkelen van landaanwinningen en verontdiepen van het kanaal. Er wordt ingezet op maximale vergroening langs het water en behoud van de weidsheid van het water. De zonzijdes van het water worden zoveel mogelijk ingericht voor publiek gebruik.

Noorderpark

Bronnen

Beleid & nota's:

- Structuurvisie Amsterdam 2040 (2011)
- Kansen & Verbindingenkaart Amsterdam Noord, gemeente Amsterdam, Ruimte en Duurzaamheid (2015)
- Agenda Groen 2015-2018 (2015)
- Cultuurhistorische Verkenning Stad om het IJ, Gemeente Amsterdam, Monumenten & Archeologie (2016)
- Cultuurhistorische Verkenning Buikslotermeer II Amsterdam Noord, Monumente & Archeologie (2012)
- Watervisie Amsterdam 2040 (2016)
- Koers 2025, Ruimte voor de stad (2017)
- Visie Openbare Ruimte 2025 (2017)
- Nota Duurzaam landschap (2019)
- Concept Investeringsnota Buiksloterham (2019)
- Grote Groenonderzoek 2018 (2019)
- Groenvisie Amsterdam 2050 (2020)
- Puccini Handboek Groen (in bewerking)

Websites:

- Groenvisie Amsterdam 2050: www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/ambities/gezonde-duurzame-stad/groen-amsterdam-2050/
- www.deamsterdamsescheggen.nl/
- www.geschiedenis-van-amsterdam-noord.nl
- www.hcan.nl
- www.zosenerdam.nl
- www.oudheidkundigevereniginglandsmeer.nl/
- www.topotijdreis.nl/

Boeken:

- De Waterlandse Melkschuit. Auteur Anton Wegman
- Oerknal aan het IJ, de geschiedenis van Amsterdam gezien vanuit Noord. Auteur Bas Kok

Website ILK

Website **Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord:**

- www.amsterdam.nl/landschapskaartnoord

Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord

Bestuurlijk opdrachtgever:

Saskia Groenewoud, Stadsdeelbestuurder Noord

Ambtelijk opdrachtgever:

Ruud Dreijer, Stadsdeel-Noord

Projectmanager:

Geert Stinstra

Communicatie:

Eline Verbeek-Vulsma

Gebiedscoördinator Stadsdeel-Noord:

Nathalie Lagrand

Ecoloog:

Fred Haaijen

Productie kaarten, tekst en redactie:

Ruimte en Duurzaamheid, Team Noord,
Lisa Klaver, Kim Johnson, Leroy Haarbosch, Aafke Post
Projectleider: aafke.post@amsterdam.nl

Fotografie:

Beeldbank Amsterdam, medewerkers van R&D

Met dank aan:

De bewoners van Amsterdam-Noord en medewerkers van gemeentelijke directies die bijdroegen aan de tot standkoming van de Integrale Landschapskaart Amsterdam-Noord.

© R&D, Gemeente Amsterdam, 2020